

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Agáta Šůsová

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Zdravotnické záchranářství B0913P360032

Agáta Šůsová

**ORGANIZACE A PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE HORSKÉ
SLUŽBY V ČESKU A V NĚMECKU**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Klára Gillernová

PLZEŇ 2023

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Velmi děkuji paní Ing. Kláře Gillernové za odborné vedení bakalářské práce, za poskytování cenných rad, odborné nápady a za věnovaný čas po celou dobu tvorby této bakalářské práce. Dále děkuji všem respondentům za ochotu a provedení rozhovorů.

Anotace

Příjmení a jméno: Šůsová Agáta

Katedra: Katedra záchranářství, diagnostických oborů a veřejného zdravotnictví

Název práce: Organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a v Německu

Vedoucí práce: Ing. Klára Gillernová

Počet stran – číslované: 59

Počet stran – nečíslované: 25

Počet příloh: 6

Počet titulů použité literatury: 58

Klíčová slova: horská služba, přeshraniční spolupráce, horská záchrana, modelové situace

Souhrn:

Bakalářská práce na téma „Organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a v Německu“ se zabývá součinností Horské služby České republiky a Německa v průběhu společných zásahů a cvičení. Dále se také zabývá organizační strukturou těchto dvou horských služeb. Práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou část.

Teoretická část se rozděluje na dvě kapitoly. První kapitola se zabývá Horskou službou České republiky, její historií, činností, legislativou, členstvím a organizační strukturou. Konec této kapitoly se zaměřuje na dvě konkrétní oblasti, které přímo sousedí, a tedy i spolupracují s Horskou službou Německa. Druhá kapitola se zabývá Horskou službou Německa, která se nazývá Bergwacht. I zde se práce zaměřuje na historii, činnost, členství a organizační strukturu Bergwachtu. Jako i v předchozí kapitole se konec této kapitoly zaměřuje na dvě konkrétní oblasti, které sousedí s Horskou službou České republiky.

V praktické části jsou popsány výsledky získané z výzkumného šetření ze čtyř oblastí horských služeb, z toho dvě z Horské služby České republiky a dvě z Bergwachtu. Výzkumné šetření se zaměřuje na přeshraniční spolupráci těchto dvou horských služeb.

Annotation

Surname and name: Šůsová Agáta

Department: Department of rescue, Diagnostics and Public Health

Title of thesis: Organization and cross-border cooperation of mountain rescue in the Czech Republic and Germany

Consultant: Ing. Klára Gillernová

Number of pages – numbered: 59

Number of pages – unnumbered: 25

Number of appendices: 6

Number of literature items used: 58

Keywords: mountain rescue service, cross-border cooperation, mountain rescue, model situations

Summary:

This bachelor thesis „Organization and cross-border cooperation of mountain rescue in the Czech Republic and Germany“ deals with the cooperation of mountain rescue service of Czech Republic and mountain rescue service of Germany during their collaborative interventions and exercises. It also deals with the organisational structure of these two mountain services. The thesis is divided into two parts, a theoretical and a practical part.

The theoretical part is divided into two chapters. The first chapter deals with the mountain rescue services of Czech Republic, its history, activities, legislation, membership and organisational structure. The end of this chapter focuses on two specific areas of mountain rescue services of Czech Republic that are directly adjacent to, and therefore cooperate with, the German mountain rescue service. The second chapter deals with the mountain rescue service of Germany, which is called Bergwacht. Here again the thesis focuses on the history, activities, membership and organisational structure of the Bergwacht. As in the previous chapter, the end of this chapter focuses on two specific areas of Bergwacht.

The practical part describes the results obtained from the research investigation from four mountain rescue services areas, two from mountain rescue service of Czech republic and two from Bergwacht. The research investigation focuses on cross-border cooperation of these two mountain rescue services.

OBSAH

SEZNAM TABULEK	10
SEZNAM ZKRATEK	11
ÚVOD.....	12
TEORETICKÁ ČÁST	13
1 HORSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY	14
1.1 Historie a současnost horské služby	14
1.1.1 První osidlování hor.....	14
1.1.2 Vývoj po 1. světové válce.....	15
1.1.3 Vývoj po 2. světové válce.....	16
1.1.4 Sjedení horské služby	17
1.1.5 Současnost horské služby	18
1.2 Horská služba v legislativě	19
1.3 Financování Horské služby	20
1.4 Horská služba jako ostatní složka integrovaného záchranného systému	21
1.5 Činnost Horské služby	22
1.5.1 Poskytování informací.....	22
1.5.2 Hlídky v terénu a pohotovostní služby	23
1.5.3 Výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům.....	23
1.6 Člen horské služby.....	24
1.7 Organizační struktura Horské služby České republiky	26
1.7.1 Horská služba České republiky, z.s.	27
1.7.2 Horská služba České republiky, o.p.s.....	27
1.8 Horská služba, oblast Šumava	28
1.9 Horská služba, oblast Krušné Hory	29
2 HORSKÁ SLUŽBA SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO	31
2.1 Historie Bergwacht	31
2.2 Současnost Bergwacht	32
2.3 Činnost Bergwacht	32
2.4 Člen Bergwacht	33
2.5 Deutsches Rotes Kreuz	34
2.6 Bergwacht Bayern	34
2.7 Bergwacht Sachsen.....	35
PRAKTICKÁ ČÁST	37

3	CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	38
3.1	Hlavní cíl	38
3.2	Dílčí cíle	38
3.3	Výzkumné otázky	38
4	CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÉHO SOUBORU.....	39
5	METODIKA PRÁCE	40
6	VÝSLEDKY.....	41
7	DISKUZE	65
	ZÁVĚR.....	70
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	71
	SEZNAM PŘÍLOH	78

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Existence písemné dohody.....	41
Tabulka 2 Vzájemné kontaktování.....	42
Tabulka 3 Společná cvičení.....	43
Tabulka 4 Typ společných cvičení.....	44
Tabulka 5 Vedoucí společných cvičení.....	45
Tabulka 6 Komunikace během společných zásahů.....	46
Tabulka 7 Typ společných zásahů	47
Tabulka 8 Rozdíly v technice a postupech.....	48
Tabulka 9 Předávání ZZS.....	49
Tabulka 10 Debriefing po zásahu.....	50
Tabulka 11 Účast náčelníka při zásahu nebo cvičení.....	51
Tabulka 12 Jazyková bariéra.....	52
Tabulka 13 Znalost cizích jazyků.....	53
Tabulka 14 Setkávání mimo zásahy.....	53
Tabulka 15 Spolupráce mimo zásahy.....	54
Tabulka 16 Četnost cvičení v oblasti	55
Tabulka 17 Cvičení v zahraničí.....	56
Tabulka 18 Fyzické prověrky.....	57
Tabulka 19 Služby na stanicích.....	58
Tabulka 20 Počet doktorů v oblasti.....	59
Tabulka 21 Financování	60
Tabulka 22 Kompetence.....	61
Tabulka 23 Oblast působnosti	61
Tabulka 24 Jak si dovolat HS.....	62
Tabulka 25 Počet členů	62
Tabulka 26 Specializace.....	63
Tabulka 27 Častější společná cvičení.....	63

SEZNAM ZKRATEK

HS	Horská služba
ČR	Česká republika
KČT	Klub českých turistů
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
IKAR	Mezinárodní organizace horských záchranných služeb
UIAA	Mezinárodní horolezecká federace
ČSR	Československá republika
SSR	Slovenská socialistická republika
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy
IZS	Integrovaný záchranný systém
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
DRK	Deutsches Rotes Kreuz
O.P.S.	Obecně prospěšná společnost
Z.S.	Zapsaný spolek
O.S.	Občanské sdružení
ATD	A tak dále
HZS	Hasičský záchranný sbor

ÚVOD

Bakalářská práce na téma „Organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a v Německu“ se zabývá vzájemnou součinností horských služeb a jejich organizační strukturou. Horská záchrana se rozvíjela řadu let až dala vzniknout horské službě v takové podobě v jaké ji známe dnes. Horská služba je mezi námi již od 20. století a stále se vyvíjí. Dnes je již nedílnou součástí našich životů a život v horských oblastech už si bez ní nedokážeme představit. Cílem této bakalářské práce bylo zjistit fungování a organizační strukturu Horské služby České republiky a Německa a jejich vzájemnou spolupráci.

Toto téma jsem si zvolila, jelikož pocházím z Pošumaví a život na horách je mi velmi blízký. Dalším důvodem bylo rozšíření znalostí o fungování horské služby nejen v ČR, ale i v příhraničních zemích ČR. S horskou službou se může díky rozšířenému turistickému ruchu dnes setkat každý.

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část je rozdělena na dvě hlavní kapitoly. První kapitola se věnuje Horské službě ČR, od historie až po její financování, organizační strukturu, činnost, a nakonec členství v horské službě. Druhá kapitola se týká horské služby Německa, která se nazývá Bergwacht. V této kapitole je zmiňována stejně jako u předešlé historie, činnost, členství a v poslední řadě organizace DRK, pod kterou Bergwacht spadá. V obou kapitolách jsou také zmíněny konkrétní oblasti z Horské služby ČR a z Bergwachtu, které navzájem spolupracují.

V praktické části byl pro získání podkladů zvolen kvalitativní výzkum, prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru, který byl veden s členy horské služby v Česku i v Německu. Hlavním cílem bylo zjistit, jak je v současné době organizována přeshraniční spolupráce Horské služby ČR a Bergwacht. První dílčí cíl zjišťoval, jak jsou společné přeshraniční zásahy koordinovány. Druhý dílčí cíl analyzoval, jaké jsou kompetence členů Horské služby ČR a Bergwacht. Třetí dílčí cíl se zaměřuje na nejčastější důvody spolupráce mezi Horskou službou ČR a Bergwacht. Čtvrtý a poslední dílčí cíl zjišťuje, zda probíhají v rámci přeshraniční spolupráce mezi Horskou službou ČR a Bergwacht společná cvičení.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HORSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

„Posláním Horské služby, o.p.s. je profesionální ochrana životů, zdraví a majetku všech osob, které pobývají v horských oblastech České republiky, jakož i zajišťování dalších činností, které přispívají ke zvýšení bezpečnosti všech návštěvníků horských oblastí.“ (Statut Horské služby ČR, o.p.s., preambule, s. 1, 2020)

Horská služba České republiky (dále jen „HS ČR“) je organizací, která dbá na bezpečnost návštěvníků hor a pořádek v horských oblastech v zimních i letních měsících. Zakladatelem HS ČR je Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“). Do činností HS ČR spadá především organizace záchranných a pátracích akcí v horském terénu, pro které jsou členové specializovaní. Sídlo společnosti je ve Špindlerově Mlýně. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.1 Historie a současnost horské služby

Začátky HS sahají až do 19. století, kdy se začal utvářet první obraz budoucí HS ČR. Prvními návštěvníky hor se stali lovci zvěře a sběratelé léčivých bylin. Pronikání člověka do oblastí, které byly dosud neprobádané s sebou přinášelo i četné nepříjemnosti. Lidé nebyli dostatečně vybaveni na přežití v horských podmínkách, zvláště pak v zimních měsících. S rostoucím zájmem a množstvím turistů, v často nebezpečných a špatně přístupných terénech, rostl i počet zranění a úrazů v odlehlých oblastech našich lesů. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

1.1.1 První osídlování hor

Horské oblasti se postupně začaly osidlovat a k chatrčím bývaly v zimních měsících obtížné příjezdové cesty. Za těmito účely si obyvatelé horských chatrčí začali v 17. století značit přístupové cesty vysokými tyčemi, které se zapichovaly do sněhu. Výhodou tohoto značení bylo zlepšení orientace při vysoké sněhové pokrývce. Na konci 18. století už nezůstalo žádné pohoří neosídlené. Prvním osadníkům těchto příbytků se začalo říkat „budaři“. K jejich největšímu rozmachu došlo v 17. a 1. pol. 18. století. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

Začaly vznikat boudy s celoročním provozem, jejichž majitelé se snažili co nejvíce zpříjemnit návštěvníkům pobyt na horách. Se zvyšujícím se zájmem o horskou turistiku byla záchrana lidí v nesnázích na denním pořádku místních horalů. Díky tomuto zájmu vznikla v roce 1850 služba průvodců a nosičů, která znala základy první pomoci a nabízela za

peněžní příspěvek své služby. Ke zvýšení návštěvnosti přispělo i vytvoření turistického spolku Klub českých turistů (dále jen „KČT“), který byl založen v Praze v roce 1888 a byl jednou z největších organizací v Rakousko-Uhersku. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

V 19. a 20. století došlo ke zvýšení návštěvnosti vlivem rozvoje lyžování. S rozvojem lyžování začalo na horách docházet i k častějším úrazům, které bylo potřeba řešit. Pro tyto účely se tedy začaly zřizovat záchranné spolky. Za první organizovanou záchrannou akci se považuje zásah hasičského sboru ze Špindlerova Mlýna při záchraně člena jedné skupiny lyžařů, ke které došlo roku 1900. Tragédie Hanče a Vrbaty, která se odehrála o Velikonocích roku 1913, je jednou z nejznámějších. Bohumil Hanč a jeho kamarád Václav Vrbata tragicky zahynuli v Krkonoších při závodě v běhu na lyžích na 50 kilometrů. Vrbata poskytl Hančovi ve sněhové vánici svůj kabát i přesto, že věděl, že riskuje vlastní život. Toto gesto bylo považováno za základní čin v pomoci člověka člověku v horách. Tento den 24. března byl stanoven jako Den Horské služby ČR. Počátkem roku 1920 se závod obnovil, už ale jako mistrovství Československa, a od roku 1923 se závod jezdí jako Hančův memoriál. (Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023)

1.1.2 Vývoj po 1. světové válce

Vlivem války došlo k narušení fungování služeb horských průvodců, bylo tedy nutné provést opatření k zajištění bezpečnosti turistů. Dobrovolní hasiči ze Špindlerova Mlýna byli již řadu let školeni lékaři v poskytování první pomoci, která byla specifická pro zimní období. Jednalo se o pomoc při sněhové vánici, bouři a pomoci v lavinách, které byly častými jevy. K dobrovolným hasičům se časem přidružili i členové spolku zimních sportů. Svou pomoc nabízeli i „budaři“ – obyvatelé horských chatrčí. Bylo samozřejmostí, že všichni perfektně znali své oblasti a uměli výborně lyžovat. V roce 1923 přišel malíř a lyžař Kamil Vladislav Muttich s nápadem rozšířit značení v Krkonoších, které mělo zlepšit orientaci v nepříznivém počasí. Tzv. němé značky se skládaly z 25 symbolů, které charakterizovaly nejznámější objekty Krkonoš. Později jejich počet stoupal a některé se používají dodnes. (Horská služba o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

Záchranné skupiny se začaly organizovat po celých Krkonoších a brzy se začala ukazovat jejich prospěšnost pro turisty. 5. května 1934 se konalo první oficiální cvičení horských záchranářů ve Špindlerově mlýně. Účastníci tohoto cvičení se zde učili zásadám

lékařské první pomoci a transport zraněných do údolí. Problémem záchranných spolků byla jejich špatná organizace, jelikož neměly jednotné vedení. Proto byl roku 1934 založen samostatný záchranný celek, který se skládal z 6 oddílů. 3 oddíly byly tvořeny hasičskou jednotou, jeden lyžařskými učiteli, jeden školou Slalom, a poslední sportovním celkem Wintersportverein. Součástí byli i místní četníci, jejichž stanice hrála hlavní roli v úloze koordinátora. Právě na četnické stanici byla soustředována hlášení o případných nehodách a pomocí telefonního spojení četnické stanice s horskými boudami byl následně vydáván impuls k vyslání záchranné skupiny. (Horská služba, o.p.s., Kolář, 2016)

Jednotná organizace HS v Krkonoších vzniká 12. května 1935. HS se skládala z dvaceti delegátů, kteří byli vyslaní úřady, korporacemi a spolky zabývajícími se turistikou, sportem a samaritními službami. Bylo vytvořeno 5 ústředních stanic (Rokytnice na Jizerou, Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Horní Malá Úpa a Janské Lázně), každá měla vlastního vedoucího a byly jim podřízeny jednotlivé stanice, které byly situovány blíže vrcholům. Takovýchto stanic bylo celkem 36. V té době bylo tedy kolem 320 výkonných členů, kteří byli vybaveni odznaky a úředními legitimacemi s fotografií. Na zadní straně průkazů byl v češtině i němčině uveden postup první pomoci. Byla uvedena i hlavní působnost HS, kterou bylo zamezení ohrožení života turistů a sportovců preventivními opatřeními a záchrannými pracemi a dohlížení na turistická zařízení. Též bylo zdůrazněno, že činností HS není „veřejná stráž“, tento úkol nadále spadá pod působnost četníků, policie, finanční stráže a lesní správě. Tyto orgány se v budoucnu měly podílet na záchranných akcích s HS, ta však měla při zásahu v horách přebrat velení nad ostatními orgány. Vývoj po založení HS v Krkonoších šel rychle kupředu, podporovala ji spousta organizací, od kterých dostávala dobročinnou podporu. Druhá světová válka zapříčinila zánik HS jako takové, avšak podstata a duch této organizace přežívala i za okupace. (Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.1.3 Vývoj po 2. světové válce

K obnovení HS a její činnosti v Krkonoších dochází 30. září 1945. Byl také pořádán první státní kurz pro členy HS, na kterém přednášeli záchranáři z alpských zemí o svých zkušenostech a účastníci tohoto kurzu si mohli vyzkoušet své praktické dovednosti v ošetřování raněných. V následujících týdnech byl pro potřeby registrace HS vypracován její statut. HS byla řízena širším a užším výkonným výborem. Širší výbor byl zastoupen Ministerstvem národní obrany, zdravotnictví, vnitra, školství a osvěty, pošt, vnitřního obchodu a zemědělství. Širší výbor měl na starosti strategické rozhodování ohledně

financování a samotné organizace HS. Užšímu výboru pak náleželo rozdělování obvodů, jmenování vedoucích těchto obvodů, stanovení jejich práv a povinností a využití získaných finančních prostředků. V užším výkonném výboru byli členy jednotliví zástupci krkonošských okresů, vedoucí jednotlivých obvodů, Svaz lyžařů republiky Československé a KČT. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

V březnu roku 1948 došlo ke sjednocení československé tělovýchovy a sportu pod celonárodní tělovýchovnou organizací jménem Sokol. Veškeré tělovýchovné organizace v této nové organizaci splynuly. Jediné dvě organizace, které nebyly sjednoceny pod novou organizací Sokol byla Horská záchranná služba a KČT. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

V následujících letech se zakládají záchranné spolky i v dalších oblastech Čech a Moravy. 16. června 1948 byla založena HS na Špičáku v oblasti Národního parku Šumava. Díky finančním problémům, se kterými se HS potýkala se rozhodla zbavit své samostatnosti a podřídit se jednotné tělovýchovné organizaci. Problémy byly nejen finanční, ale i materiálové a organizační a nebylo možné je zvládnout pouze na základě dobrovolnictví. Proto byl v roce 1952 přijat první placený zaměstnanec. Bylo ustanoveno i ústředí HS a prvním předsedou byl zvolen MUDr. Miroslav Žďára. Byly také schváleny stanovy HS. Do 28. ledna 1955 už byla síť HS dokončena díky připojení Krušných hor. (Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.1.4 Sjednocení horské služby

1. prosince 1954 byla ustavena HS s celostátním působením, dochází tak k sjednocení dvou největších záchranných organizací v republice, jimiž jsou Horská záchranná služba a Tatranská horská služba. Tímto krokem začal velký rozvoj a série změn a inovací v celé ČR. Byly vytvořeny oblastní komise HS, které byly řízené šestičlennou ústřední komisí. Dřívější pobočky vytvořené na pohořích po celých Čechách se stávají samostatnými celky a v roce 1955 se připojují i Krušné hory, které dosud vlastní pobočku neměly. V roce 1957 dochází k vytvoření Československého svazu tělesné výchovy (dále jen „ČSTV) a návrat k tradiční organizaci sportu podle jednotlivých odvětví. Pod vedení tohoto svazu poté spadá i HS v celé ČR. Profesionální sbor ve Vysokých Tatrách se vyděluje z jednotné celostátní HS a přechází v roce 1957 do správy Tatranského národního parku. Ve stejném roce byl přijat nový členský odznak, který byl respektován i záchranníci v Tatrách a stává se

symbolem československé HS a ve stejné podobě je užíván dodnes. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

Vlivem vysoké úrovně a zvýšeného mezinárodního styku se zahraničními partnery z Alp dochází k rozšíření vybavení HS. Rozrostlo se materiální vybavení, do kterého pronikají i pomůcky pro záchrannou preventivní činnost. Na základě styku se zahraničními partnery dochází ke sjednocení mezinárodního značení sjezdových tratí a lyžařských cest. Nastává začátek využívání SOS telefonů a později i radiostanic v záchranných a hlídkových činnostech. Do popředí se v letech 1958-59 dostává i průkopnická činnost v uplatnění psa, především pro záchrannou práci v lavinách. Členové se začali účastnit specializovaných výcvikových škol, které byly určeny pro výcvik psovodů a lavinových psů v Rakousku. Začaly se též zlepšovat schopnosti členů HS v záchranných akcích v lavinách, zúčastnili se kurzů zaměřené na laviny ve Švýcarsku. Začalo se s pravidelným měřením lavin a byla založena střediska pro lavinovou prevenci v Krkonoších a Jasné v Nízkých Tatrách. Uplatňovat se začaly i sněžné skútry, které se zavedly do všech oblastí HS. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

Postupem času byly stanice HS modernizovány a vystavovány nové budovy. HS ČR byla jednou z nejlépe vybavených ve východní Evropě, jak se ukazovalo i na zahraničních kurzech. HS byla přijata za člena IKAR, díky pravidelné účasti na zasedáních a kongresech IKAR – Mezinárodní federace záchranných služeb při UIAA a úspěšnému zvládnutí mezinárodního sympozia ve Vysokých Tatrách. Mnozí členové se účastnili i výstupů a lezeckých expedic na nejvyšší hory světa, kde pak na jejich vrcholech zavlály vlajky HS. Vlivem přestavby celé tělovýchovné organizace vznikly v roce 1969 nové národní organizace HS ČSR a SSR na základě federativního uspořádání republiky. 27. září 1969 na zámku v Sobotíně v Jeseníkách proběhlo celostátní shromáždění HS, byla zde schválena Rada HS jako nejvyšší orgán. K upevnění struktury HS přispělo i schválení nového statutu s platností od 1. ledna 1975, který byl však v. roce 1985 nahrazen statutem novým. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

1.1.5 Současnost horské služby

V roce 1989 došlo k rozpadu ČSTV a všechny jeho objekty se stejně jako HS osamostatnily. Po roce 1990 se HS ČR stává speciální záchranářskou organizací a jednotlivé oblasti HS právním subjektem. Do této doby byla začleněna do struktury ČSTV a do roku 1989 byla vedena jako příspěvková a rozpočtová organizace a byla součástí Národní fronty

mezi společenskými a politickými organizacemi. Současná sídla HS působí v 7 oblastech a to Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy, jako speciální záchranná služba s právní subjektivitou. Jednotlivé oblastní stanice HS se dále sdružily do dobrovolného sdružení HS ČR se sídlem v Praze a právní subjektivitou, které mělo zajistit vzájemnou koordinaci a informovanost mezi nimi. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

Horská služba je od 1. ledna 1994 začleněna do resortu zdravotnictví, jelikož její hlavní činností je především záchrana a prevence. Dříve však spadala pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Byla tedy zastřešována Ministerstvem zdravotnictví a tím se stala i součástí integrovaného záchranného systému ČR (dále jen „IZS“). Občanské sdružení Horská služba České republiky (dále jen „HS ČR, o.s.“) vzniklo jako právní subjekt v roce 2001, toto sdružení bylo financováno převážně z rozpočtu Ministerstva zdravotnictví a mělo za úkol sjednotit strukturu HS. (Horská služba ČR, o.p.s., Kolář, 2016, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2023)

V roce 2004 došlo k dohodě ministerstev, pod kterými byla HS zastřešena a vykonávala pro ně činnost. Na základě dohody byla tedy HS nadále zastřešována MMR jako podpora cestovního ruchu. Dochází k vytvoření obecně prospěšné společnosti Horská služba České republiky (dále jen „HS ČR, o.p.s.“). Tato společnost od 1. ledna 2005 přebírá odpovědnost za veškerou činnost HS v ČR. HS ČR, o.s. se později v roce 2014 změnilo na zapsaný spolek Horské služby České republiky (dále jen „HS ČR, z.s.“). V roce 2005 se HS ČR stává ostatní složkou IZS na vyžádání po podepsání Dohod o spolupráci mezi HS ČR a základními složkami IZS. V roce 2011 vznikla mobilní aplikace HS, která je schopna zaslat operačnímu středisku HS přesné souřadnice místa, kde se zraněný či ztracený zrovna nachází a kde aplikaci použil. V roce 2012 bylo zavedeno i jednotné nouzové číslo +420 1210, přes které se lze dovolat na nejbližší operační středisko HS. Oba tyto kroky napomohly k vyřešení častého problému s lokalizací zraněných. (Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Brožek, 2014, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2023, ČESKO, 2011, [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

1.2 Horská služba v legislativě

Sdružení HS existuje od roku 1990, od této doby měla každá oblast svoji právní subjektivitu díky zákonu č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů. HS ČR, o.s. pak vzniká v roce 2001 a je uceleným právním subjektem. HS ČR, o.p.s. svůj samostatný zákon nemá. Byla

zde i snaha o ukotvení HS ČR v legislativě, a to vytvořením návrhu Zákona o HS. Ten měl kromě způsobu financování stanovovat i povinnosti turistů, provozovatelů služeb a organizátorů sportovních a turistických akcí v horských oblastech. Návrh tohoto zákona bohužel neprošel. Až později vlivem poslanecké iniciativy se v roce 2009 podařilo vložit 4 paragrafy do zákona č. 159/1999 Sb. o některých podmínkách podnikání a o výkonu činnosti v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších prepisů. Tyto paragrafy vymezují obsah základní činnosti HS, výkon základní činnosti HS, pojem lyžařské areály a financování základní činnosti HS. Tato novela nabyla účinnosti od 1. ledna 2010. (Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023, ČESKO, 1999, [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, 2010)

1.3 Financování Horské služby

V minulosti měla HS ČR problémy s finanční stabilitou. Tato finanční nestabilita byla zapříčiněna tím, že si HS vyjednávala finance s ministerstvy a kraji sama. Neměla tedy dostatečnou kontrolu nad státními dotacemi, finančním plánování a zabezpečení fungování celé organizace. Vláda ČR uložila MMR, Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu vnitra úkol. Ministerstva měla vypracovat Koncepti podpory činnosti a rozvoje sdružení HS ČR a Vodní záchranné služby ČR. Dne 21. prosince 2004 byla založena MMR HS ČR, o.p.s., byla tedy zastřešovaná pouze jedním ministerstvem a tím byla zaručena i finanční stabilita. Do této doby, než vznikla HS ČR, o.p.s., neexistoval jednotný systém financování. MMR se tak stalo zakladatelem HS ČR, o.p.s. a zajišťuje financování ze svého státního rozpočtu. Dále je HS financována z darů či samostatnou činností společnosti. Tímto systémem byla zaručena finanční stabilita a HS má každý rok dáno, jakou částku bude mít následující rok k dispozici. Podmínkou financování HS státem bylo nastavení spolupráce mezi HS ČR, z.s. a HS ČR, o.p.s. a převedení veškerého majetku ze z.s. na o.p.s. Členové HS ČR, z.s. jsou v současné době na základě „Smlouvy o sdílení společných úkolů“, vybavování prostřednictvím finančních prostředků HS ČR, o.p.s. Tato smlouva jim dále zajišťuje školení, pojištění atd. Mohou také bezplatně využívat stanice HS ke své činnosti. Veškerá odpovědnost, provoz a finance náleží HS ČR, o.p.s. (Krytinářová, 2013)

V roce 2022 je HS ČR, o.p.s. financována dotacemi čtyř krajů, kterými jsou Zlínský, Královehradecký, Pardubický a Jihočeský kraj a obcí Malenovice. Od roku 2018 byl přijat program „Rozvoj a obnova materiálně technické základny HS o.p.s. 2018–2022“. Program byl přijat na období 1. 6. 2018 – 31. 12. 2022. Tento program umožňuje HS ČR získávat po

dobu daného období finanční prostředky pro výstavbu nových stanic, rekonstrukci již existujících stanic a k obměně vozového parku dle potřeby. Program financování by měl vést k lepšímu pokrytí spravovaného území a operační dostupnosti HS při provádění svých činností. Cílem programu je především modernizace materiálového a technického vybavení, zvýšení úrovně poskytovaných služeb, zlepšení dosažitelnosti HS, zlepšení koordinace s IZS, zvýšení bezpečnosti zasahujících i zraněných, zkvalitnění poskytovaných služeb cestovního ruchu v horských oblastech a podpora zaměstnanosti. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2022, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2018)

1.4 Horská služba jako ostatní složka integrovaného záchranného systému

Integrovaným záchranným systémem (dále jen „IZS“) se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádnou událost a při provádění záchranných a likvidačních prací. IZS je definován zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. (ČESKO, 2000, [online])

Hlavním důvodem k využití IZS je situace, u které je potřeba zásahu dvou a více složek. Složky IZS dělíme na základní a ostatní. Mezi základní složky spadá Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany řazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie ČR. Do ostatních složek IZS řadíme vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky IZS poskytují pomoc při záchranných a likvidačních pracích na základě předem domluvené dohody o poskytnutí pomoci na vyžádání. (ČESKO, 2000, [online])

Díky smlouvě, kterou má HS ČR s Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru a Policií ČR, spadá HS ČR od 31. 1. 2005 do ostatních složek IZS, přesněji do ostatních záchranných sborů. HS ČR je tedy složkou na vyžádání a je součástí IZS dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. HS oblast Šumava v prosinci roku 2012 podepsala smlouvu s názvem „Dohoda o plánované pomoci na vyžádání“, která se týká vzájemné spolupráce mezi HS a Zdravotnickou záchrannou službou (dále jen „ZZS“) Plzeňského kraje, která byla podepsána 19. 12. 2012 a Jihočeského kraje podepsána o den déle 20. 12. 2012. Také HS oblast Krušné hory podepsala dohodu o

plánované pomoci dne 14. 12. 2012. (Brožek, 2014, ČESKO, 2000, [online], Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje, 2012, Kalinová, 2012)

V tomto dokumentu se poprvé objevuje pojem „First responder“. Jedná se o proškoleného záchranáře mimo ZZS, který prošel adekvátním vzděláním a výcvikem v poskytování první pomoci a ošetření postižené osoby před příjezdem ZZS. Tyto dovednosti musí být schopen poskytnout na žádost Krajského zdravotnického operačního střediska. Dohoda také vymezuje činnost ZZS ve spolupráci s HS a přípravu členů HS v poskytování první pomoci. Výhodou této dohody je především rozšíření plánu plošného pokrytí o stanice HS a poskytnutí první pomoci v místech nedosažitelných ZZS ani Hasičským záchranným sborem. V této podobě platí dohoda ve všech krajích, kde sídlí HS. HS ČR může tedy zasahovat buď samostatně anebo ve spolupráci se základními složkami IZS při záchranných a likvidačních pracích. Díky své specializaci pro záchranu v horském terénu je HS ČR zmíněna i v souboru typových činností, konkrétně STČ – 07/IZS – záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu. (Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje, 2012, ČESKO, 1999, [online], Kafková, 2013, Kalinová, 2012, Perník, 2021)

1.5 Činnost Horské služby

Mezi základní činnosti HS spadá záchranná a preventivní činnost. HS pečuje o bezpečnost lidí, kteří se pohybují na horách. Preventivní činnost HS můžeme rozdělit do tří skupin: poskytování informací, hlídky v terénu a pohotovostní služby, výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům. HS mimo to spolupracuje se základními a ostatními složkami IZS v ČR i zahraničí a s orgány veřejné správy, ochrany životního prostředí a přírody atd. Přípravuje své budoucí členy formou pravidelných školení a prohlubováním jejich znalostí a dovedností na práci u HS. Plní úkoly vycházející z účelu HS ČR, zákona č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému, a z členství v mezinárodním sdružení IKAR. (Stanovy Horské služby ČR, z.s., 2017, Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Zelenka, 2018, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023)

1.5.1 Poskytování informací

U poskytování informací jde především o seznámení turistů se zásadami bezpečného chování na horách a informování veřejnosti o povětrnostních a sněhových podmínkách. Pořádají se besedy a přednášky členů HS, kde návštěvníky hor seznamují s prostředím, podnebnými podmínkami a zásadami bezpečného pohybu na horách a v lyžařských

střediscích. Za těmito účely se vytvořily dva soubory, kde jsou sepsány zásady bezpečného chování ve volném terénu s názvem „Deset zlatých pravidel pro pohyb ve volném terénu“ a zásady bezpečného chování na sjezdových tratích s názvem „Deset pravidel FIS pro chování na sjezdových tratích“. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.5.2 Hlídky v terénu a pohotovostní služby

HS provádí hlídky v terénu převážně v místech s největší koncentrací turistů, kde je velké riziko nebezpečí a vzniku úrazů, sledují úrazovost a doporučují opatření k jejímu snížení. Význam hlídek spočívá především v bezprostředním styku s turisty a lyžaři na sjezdových tratích, udržování přehledu o stavu lyžařských, běžeckých a turistických tratí a cest a poskytování informací návštěvníkům hor. Funguje tak rychlejší a efektivnější předávání informací na stanice HS o případných úrazech a dovolání si záchranného družstva na pomoc, informování o změně povětrnostních podmínek ve vyšších polohách a v případě spatřeného úrazu na lyžařských nebo turistických cestách poskytnutí první pomoci. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

Kromě hlídek v terénu musí být zároveň přítomna i pohotovostní služba na stanicích HS. Úkolem pohotovostní služby je především poskytování informací turistům a neustálé udržování spojení s kolegy, kteří provádí terénní hlídku, a sousedními stanicemi HS. Hlavním významem pohotovostních služeb je však stálá přítomnost člena HS na stanicích a tím tedy jeho rychlé dosažitelnosti. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Zelenka, 2018)

1.5.3 Výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům

Nejčastějším a také nejstarším značením v oblasti českých hor je především tyčové značení, které můžete potkat na cestách vedoucích po hřebeni hor. Mimo tyčové značení je úkolem HS i označení lavinových svahů a nebezpečných míst. Nejdůležitější prevencí v oblasti hor je lavinová prevence, kterou se rozumí činnost, kterou se přechází lavinovému nebezpečí. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

Lze ji dělit do několika skupin: Prognózní služba, označování výstražnými tabulemi, umělé uvolňování lavin a budování protilavinových zábran. Prognózní služba má za úkol prognózu lavinového nebezpečí, kterou vydává na základě pravidelného pozorování oblastí s lavinovým nebezpečím HS. Pokud prognózní služba objeví potencionální lavinové nebezpečí, HS vyvěsí výstražné tabule na stanicích HS, horských chatách, rozcestích apod. Pokud je z nějakého důvodu nutné zajistit, aby byl lavinový svah přístupný turistům, členům

HS apod. i během lavinového nebezpečí provádí se odstřel sněhových vrstev a tím dochází k uvolnění laviny. V ČR se odstřel neprovádí, ale ve světě je uvolňování lavin odstřelem běžné, provádí se pomocí granátu, raketometu atd. Činnosti lavin lze trvale zamezit vybudováním protilavinové zábrany na lavinovém svahu. Protilavinové zábrany mohou být přírodní i uměle vytvořené. V ČR se tyto zábrany nestaví. HS zbudovala dvě odborná pracoviště pro účely lavinové prevence, jedno z nich se nachází v Krkonoších ve Špindlerově Mlýně a druhé na Ovčárně v Jeseníkách. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.6 Člen horské služby

Zprvu byli všichni záchranáři HS dobrovolníci, teprve od roku 1950 se začali z několika z nich stávat profesionálové, ostatní zůstali na pozicích dobrovolníků. Časem byl vypracován i řád, jak se stát členem HS. Stát se profesionálním členem však není tak jednoduché, zájemci si musí počkat několik let a projít si několika formami členství, než jsou dostatečně kompetentní k tomu stát se profesionálním členem HS. Všichni členové HS ČR jsou pro výkon služby v rámci HS pojištěni. (Stanovy Horské služby ČR, z.s, 2017, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

O místo člena HS se může ucházet každá osoba starší 18 let, ale ne starší 45 let, s ukončeným středoškolským studiem a zároveň musí splňovat podmínky stanovené Stanovami a Statutem HS. Zájemce by měl mít trvalé bydliště v náborové oblasti, která má přesně vymezené hranice nebo maximálně pět kilometrů od hranice oblasti, musí mít čistý trestní rejstřík, výborný zdravotní stav a dobrou fyzickou kondici. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Bulička, 2012)

První formou členství je post čekatele. Čekatel by měl mít kromě výše uvedeného dokonalou znalost terénu v oblasti, kde bude přijímán, a musí mít potvrzení o způsobilosti k výkonu práce u HS od sportovního lékaře. Mezi základní dovednosti, které by měl zájemce ovládat, patří lyžování na velmi dobré úrovni a alespoň základy horolezectví. Zájemce musí vyplnit písemnou žádost o přijetí doloženou doporučením dvou členů HS, kteří jsou členy nejméně 4 roky, a poté může být schválen Radou oblasti jako čekatel. Jestliže zájemce všechna tyto kritéria splňuje, zbývá mu už pouze splnění fyzických testů k tomu, aby se mohl stát čekatelem. Fyzické testy zahrnují běžeckou část a část skialpinistickou, kdy zájemce musí splnit určitý úsek do daného časového limitu. Pokud zájemce splní i toto, může být přijat na post čekatele. Jestliže zájemce neuspěje a stále má zájem o tuto činnost, může testy zopakovat následující rok. Od čekatele se očekává 100% účast na všech akcích

pořádaných HS, jako jsou průběžná školení a semináře, které jsou zaměřené na praktické a teoretické dovednosti a opakují se každý rok. Čekatel musí splnit tzv. základní školu, která má letní i zimní část. Letní část se pořádá na Milovech v oblasti Devíti skal na Českomoravské vrchovině a zimní část v Krkonoších, kde jsou vhodné přírodní podmínky pro výcvik. Během čekatelského období musí úspěšně absolvovat zkoušky ze zdravotní výchovy, organizace záchranných prací, topografie a horolezectví. Pokud čekatel splnil vše výše uvedené skládá do rukou Předsedy Rady HS ČR slib, který zní: „*Slibuji, že budu plnit veškeré úkoly, které vyplývají z členství v Horské službě tak, jak mi káže čest a svědomí a povinnost člena Horské služby poskytnout v případě nouze pomoci každému, vědom si toho, že nejvyššími hodnotami společnosti je život a zdraví člověka*“. (Stanovy Horské služby ČR, z.s., článek 5 Vznik členství, 2017, Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Bulička, 2012)

Další pozice, na kterou se čekatel dostane po splnění všech náležitostí je dobrovolný člen HS. Dobrovolným členem se může stát čekatel, který splňuje všechny podmínky za čekatela. Úspěšně absolvoval základní školu HS a složil náležité zkoušky, byl čekatelem nejméně jeden rok, nejvíce však čtyři roky a byl schválen členskou schůzí okrsku a složil do rukou Předsedy Rady HS ČR předepsaný slib. V této pozici může dále získat jednu z odborností jako jsou cvičitel, instruktor, kynolog či lavinový preventista. Dobrovolný člen má řadu povinností, musí pravidelně sloužit na stanicích ve svém okrsku a každý rok musí podstoupit lékařskou prohlídku. Dobrovolní členové podstupují tuto prohlídku u sportovního lékaře, profesionální členové pak u pracovního lékaře. Důležité je prověřovat u každého člena fyzickou kondici, a to každý rok. V zimě na skialpech a v létě při běhu nebo cyklistice. Dobrovolní i profesionální členové musí absolvovat předem danou trať v určeném časovém limitu. Každoročně se všichni členové musí účastnit metodických cvičení a školení, které jsou zaměřené na praktické, technické a zdravotnické dovednosti. (Klimeš, 2009, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

Členem HS je i lékař, kterým se může stát osoba s ukončeným medicínským vzděláním. Lékař zajišťuje teoretickou a praktickou výuku základní zdravotní výchovy, kterou je nutné znát. Činí tak po dohodě s náčelníkem oblasti podle místních potřeb. Práci jednotlivých lékařů na všech oblastech koordinuje lékařská komise HS ČR. Jediné, z čeho je lékař HS přezkoušen, je lyžování. Lékař je poté do služeb stavěn na základě dohody s vedením okrsku a schválením náčelníkem oblasti, ve službě musí být označen „lékař HS“.

Lékař HS nemusí mít trvalou působnost v oblasti, kde slouží. (Stanovy Horské služby ČR, z.s., 2017, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

Další formou členství je čestný člen HS ČR. Může se jím stát člen, který už ukončil svoji činnost u HS, ale byl dlouholetým a aktivním členem HS ČR, nebo při výkonu služby u HS utrpěl trvalou újmu na zdraví, která mu nadále znemožňuje plnit povinnosti člena HS. Návrh na čestné členství HS ČR podává vedoucí daného okrsku Radě oblasti. (Stanovy Horské služby ČR, z.s., 2017)

1.7 Organizační struktura Horské služby České republiky

V současné době je HS ČR tvořena dvěma samostatnými organizačními celky, které spolu navzájem spolupracují. První organizací je HS ČR, z.s., v této organizaci jsou pouze dobrovolní členové, ze kterých se následně mohou přijímat profesionální členové. Druhá organizace se nazývá HS ČR, o.p.s., která zaměstnává pouze profesionální členy. Veškerá činnost HS ČR je tedy zabezpečena těmito dvěma organizacemi. HS ČR, o.p.s. zajišťuje financování a veškerý výcvik v rámci HS celé ČR. Obě organizace nesou stejný znak, stejnkroj a mají stejné postupy, takže jsou veřejností téměř neodlišitelné. Spolupráce mezi jednotlivými organizacemi probíhá v souladu se smlouvou ze dne 22. 12. 2004, která nese název Smlouva o spolupráci a o sdílení společných úkolů. (Horská služba ČR, o.p.s., 2023, Kolář, 2016)

Činnost HS je organizována především v rámci oblastí, kterými jsou Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy a jejich příslušných okrsků. Každá oblast disponuje vlastním sídlem a náčelníkem, který je zodpovědný za veškerou činnost HS v jeho oblasti. Náčelníka může jmenovat nebo odvolat ředitel společnosti. Oblast je složena z několika okrsků. Každý okrsek má svého vedoucího, kterého si volí a odvolávají členové daného okrsku, a jeho funkční období je na dobu 4 let. Vedoucí zodpovídá za veškerou činnost v jeho okrsku a řídí jeho jednotlivé členy. Rada HS ČR schvaluje počet okrsků, hranice okrsků a množství členů působících v okrsku, které navrhuje Rada příslušné oblasti. Rada oblasti je složena z vedoucích okrsků, náčelníka a metodika dané oblasti. Rada oblasti přebírá plnou zodpovědnost za plnění úkolů v dané oblasti a odpovídá za svěřený majetek a finance. (Stanovy Horské služby ČR, z.s., 2017, Statut Horské služby ČR, o.p.s., 2020, Bulička, 2012)

Organizační struktura HS ČR, o.p.s. má dvě úrovně vedení. Jednu vykonává ředitel společnosti, který má svůj poradní orgán Radu náčelníků společnosti, a ta se skládá

z oblastních náčelníků. Druhou vykonává vedoucí úřadu společnosti a oblastní náčelníci, kteří jsou přímo podřízeni řediteli společnosti. Vedoucí úřadu společnosti zajišťuje činnosti administrativního centra společnosti. Z administrativního centra, které se nachází v Praze je zajišťován i ekonomický chod a činnosti správní rady a dozorčí rady společnosti. Podrobněji je pak organizační struktura společnosti upravována organizačním řádem společnosti, který je vydáván ředitelem společnosti. Sídlo HS ČR se v současnosti nachází ve Špindlerově Mlýně a ředitelem je od roku 2020 René Mašín. (Statut Horské služby ČR, o.p.s., 2020, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2023, Bulíčka, 2012)

1.7.1 Horská služba České republiky, z.s.

HS ČR, z.s. byla založena podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Dle zákona 89/2012 Sb., Občanský zákoník je od 1. ledna 2014 považována za spolek, který je zapsaný ve spolkovém rejstříku. Tento rejstřík je veden v Hradci Králové Krajským soudem. Do roku 2014 se tento spolek nazýval HS ČR, o.s. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023, Horská služba ČR, z.s.)

Okrsek je hlavním organizačním článkem HS ČR, z.s. V jeho čele stojí vedoucí, který je zodpovědný za veškerou činnost v daném okrsku a je volen aktivními členy okrsku. Každá oblast má zřízenou vlastní Radu oblasti, která je tvořena jednotlivými vedoucími okrsků a dvěma zaměstnanci HS ČR, o.p.s., tím se rozumí náčelník a metodik dané oblasti. V čele Rady oblasti stojí předseda. Valná hromada je nejvyšším orgánem HS ČR. Tvoří ji delegáti neboli členové HS ČR s právem hlasovacím a schází se nejméně 1x ročně. Valnou hromadu svolává předseda Rady HS ČR. Nejvyšším výkonným a řídicím orgánem HS ČR, z.s. je Rada HS ČR. Rada HS ČR má 7 členů a je složena z předsedů rad jednotlivých oblastí, ti si poté mezi sebou volí svého předsedu. Předseda Rady HS ČR svolává jednání Rady HS ČR a je zároveň statutárním zástupcem HS ČR, z.s. (Stanovy Horské služby ČR, z.s., 2017, Horská služba ČR, z.s., 2023)

1.7.2 Horská služba České republiky, o.p.s.

Dne 21. prosince 2004 založilo MMR ČR obecně prospěšnou společnost – HS ČR, o.p.s., která společně s HS ČR, z.s. provádí veškerou činnost HS na území daných oblastí a okrsků ČR. Je řízena správní radou, jejíž členi jsou jmenováni zakladatelem. Statutárním orgánem společnosti je ředitel HS, který jedná jménem HS a řídí její činnost. Správní rada může ředitele HS jmenovat i odvolat. Ředitel HS má vlastní poradní orgán, který je složen

z náčelníků oblastí. HS ČR, o.p.s. disponuje i vlastním kontrolním orgánem. Tím je dozorčí rada složená z členů, kteří jsou jmenováni zakladatelem. (Statut Horské služby ČR, o.p.s., 2020, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

HS ČR, o.p.s. zajišťuje školení dobrovolných členů občanského sdružení HS ČR, z.s., zajišťuje dostatečné materiálové a technické vybavení HS ČR, z.s. a podporuje její činnost, za kterou zároveň zodpovídá. Sídlem společnosti HS ČR, o.p.s. je Špindlerův Mlýn v Krkonoších. (Statut Horské služby ČR, o.p.s., 2020, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.8 Horská služba, oblast Šumava

HS oblast Šumava zajišťuje činnosti HS na nejrozsáhlejší oblasti z celkových sedmi oblastí na území ČR. Národní park Šumava je charakteristický především rozlehlými pláněmi, které střídá silně svažitý terén. Nachází se zde nejprudší černá sjezdovka ČR, nese název Šance. Šance má na svém nejprudším úseku sklon až 45 stupňů. Na přelomu 19. a 20. století se zde rozrostl zájem o lyžování, především na Špičáku. Dokonce se zde zúčastnil Bohumil Hanč svého předposledního závodu. (Kolář, 2016)

Díky nárůstu turistů se začalo uvažovat o založení horské záchranné služby. 27. ledna 1938 byl založen spolek s názvem Horská zimní záchranná služba. Tento spolek neměl dlouhého trvání, ještě téhož roku byla velká část Šumavy totiž zabrána Německem a rok poté začala 2. světová válka. Po konci 2. světové války přišla znovu otázka HS, nejvíce o znovu založení horské záchranné služby usiloval Antonín Říha, který byl stálým vedoucím lyžařské školy ve Svazu lyžařů republiky Československé na Špičáku u Železné Rudy. HS na Šumavě byla oficiálně ustanovena 16. června 1948 s hlavním centrem na Špičáku. Rok poté byla zřízena další stanice v Hojsově Stráži, která byla složena především z tamních lyžařů a byla vedena Walterem Krautznerem. (Kolář, 2016)

V dalších letech došlo na Šumavě k narušení rozvoje turistiky. Mohla za to příhraniční poloha Šumavy, která ležela mezi Československem a Německem. Podle nařízení Ministerstva národní bezpečnosti byl v této oblasti ustanoven zvláštní režim. To znamenalo vytvoření zakázaného pásma, které sahalo do dálky až dvou kilometrů od hranic, na které navazovalo hraniční pásmo veliké od dvou do šesti kilometrů od hranic. Do těchto pásem byl pak vstup možný jen se zvláštním povolením. (Kolář, 2016)

Od roku 1954 už byla HS organizována dle horských oblastí a plnila své povinnosti. Kvůli nutnosti pokrytí většího území a taky rozšíření základních činností HS bylo nutné vybudování nových stanic HS. Začaly postupně vznikat nové okrsky po celé Šumavě. V roce

1956 vznikl okrsek v Železné Rudě, o rok později v Kašperských Horách, na Zadově, na Kleti a v Nových Hutích. Antonín Říha stál u vzniku všech nových okrsků a vydržel v čele HS na Šumavě až do roku 1971. Nyní pod působnost HS Šumava spadají čtyři okrsky – Špičák, Zadov, Kubova Huť a Kramolín s osmi stanicemi – Špičák – areál, Dům HS Špičák, Prášily, Zadov, Kvilda, Kubova Huť, Kramolín a Nová Pec. Tyto stanice fungují celoročně 24 hodin denně. Stanice Kubova Huť funguje pouze o víkendech. (Kolář, 2016, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

1.9 Horská služba, oblast Krušné Hory

V Krušných horách byla založena HS jako jedna z posledních, až 28. ledna 1955. Nejprve byla zřízena jako jedna z poboček HS Krkonoše. Jedním z důvodů je, že se dlouhá léta diskutovalo nad tím, zda je v takto mírném pohoří HS vůbec třeba. Pohoří Krušné hory není příliš vysoké. Hřeben je narušen směrem do vnitrozemí prudkými svahy a díky severozápadnímu proudění větru se zde v zimních měsících vyskytuje dostatek sněhu. Druhým důvodem bylo, že až do roku 1958 byla jejich západní část hraničním pásmem a tím pádem i nepřístupná veřejnosti. Postupem času se však Krušné hory začaly otevírat a zpřístupňovat. Začaly tedy i úvahy o zřízení spolku, který bude jako na ostatních pohořích ČR pomáhat raněným a zbloudilým turistům. Jedním z hlavních iniciátorů, který napomohl vzniku HS v Krušných horách, byl Jaroslav Mikoláš, který do Krušných hor přišel z Nízkých Tater s novými zkušenostmi. S Jaroslavem Mikolášem spolupracoval i Karel Bohuslav, který byl předsedou lyžařské sekce krajského výboru ústřední tělovýchovné organizace v Ústí nad Labem a František Suk. Nejdříve byly zřízeny tři okrsky – Telnice, Nové Město a poslední nad Chomutovem Pyšná. Nově zřízenou oblast vzala pod svá křídla HS v Peci pod Sněžkou, která kromě cenných metodických rad poskytla místním horským záchranářům i část materiálního vybavení. (Kolář, 2016, Bulička, 2012)

V roce 1958 se po otevření západní části pohoří pro veřejnost začalo usilovat o zřízení dalších okrsků. To se však podařilo až o dva roky později v roce 1960. Vznikl tedy nový okrsek se sídlem na Božím Daru. V roce 1962 nastoupil Jaroslav Břach, první profesionální záchranář v Krušných horách. Práce horských záchranářů v Krušných horách byla obdobná jako v jiných oblastech. Hlavní činností však byla pomoc raněným a ztraceným v zimních měsících. V letních měsících se v 90. letech začala rozšiřovat cykloturistika a s tím se přeneslo ošetřování raněných i do letní sezóny. (Kolář, 2016)

V roce 1962 byl náčelníkem jmenován profesionální záchranář Jaroslav Břach, kterého v roce 1989 vystřídal Rudolf Chlad. HS Krušné hory se stará o zhruba 140 kilometrů dlouhý hřeben, na kterém se dnes nachází celkem 8 okrsků – Bouřňák, Boží Dar, Bublava, Klíny, Měděnec, Pernink, Pyšná a Telnice, a čtrnáct záchranných stanic – Telnice, Komáří Vížka, Tisá, Bouřňák, Klíny, Český Jiřetín, Pyšná, Měděnec, Boží Dar, Klínovec, Plešivec, Pernink, Nové Hamry, Bublava. Na takto rozlehlém území působnosti HS Krušné hory je často problémem velká vzdálenost mezi okrsky a prodloužení dojezdových časů k zásahům. Navíc pouze sedm stanic – Plešivec, Pernink, Klíny, Bublava, Dům HS Boží Dar, Klínovec a Bouřňák funguje celoročně. Stanice HS Telnice funguje v zimních měsících od listopadu do března, stanice HS Tisá funguje v letních měsících od dubna do října a zbytek stanic slouží pouze o víkendech. Nynější náčelník Miroslav Račko z ústředí v Božím Daru, kde se nachází i operační středisko, řídí všechny okrsky. (Kolář, 2016, Bulíčka, 2012, Horská služba ČR, o.p.s., 2023)

2 HORSKÁ SLUŽBA SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO

Horská služba (dále jen „HS“) Spolkové republiky Německo (dále už jen SRN) spadá pod občanské sdružení Deutsches Rotes Kreuz (dále jen „DRK), neboli Německého Červeného Kříže, který ji i z části financuje. HS SRN nese název Bergwacht, což v překladu do češtiny znamená Horská záchranná služba. Legislativně je Bergwacht uchycen jen v rámci občanského sdružení, přímé zákony pro Bergwacht si poté vydávají jednotlivé spolkové země. (Deutsches Rotes Kreuz, 2023, Krytinářová, 2013)

2.1 Historie Bergwacht

Začátky HS v Německu sahají do 20. století. Samaritánský oddíl Saského horolezeckého svazu tvořil první německou HS v Sasku již v roce 1912. V bavorské restauraci jménem Hofbräuhaus v Mnichově se poté 14. června 1920 setkali zástupci oddílů alpského klubu a turistických klubů. Tito zástupci se zde sešli za stejným účelem a to, aby založili takzvanou „Hlídku přírody a morálky“. Jejich cílem bylo především obnovení a udržení morálky a slušnosti na horách. K tomuto činu je vedly události vyvolané 1. světovou válkou. V lesích se začalo pytláčit a krást, proto bylo důležité nastavit v přírodě pořádek. Hlavní úlohou bylo především zachovat dobré mravy a chránit přírodu. DRK tedy založil úrazovou službu v horských oblastech jménem GUD. Tato služba byla složena ze záchranářů DRK. (Bergwacht Bayern, 2020, Fejfar, 2018, Fejfar, 2019)

Bergwacht se později začala stávat využívanější a důležitější a nyní je v horské oblasti prioritou. V roce 1923 zahrnoval Bergwacht již tři záchranné oddíly, a to Mnichov, Allgäu a Chiemgau. V roce 1939 byl pověřen i ochranou přírody a jeho úkolem bylo především poskytovat první pomoc v horských nepřístupných oblastech. V období 2. světové války spadl Bergwacht pod zvláštní oddíly strážníků a po skončení války v roce 1944 byl umístěn pod vojenskými orgány. Bergwacht se později po skončení 2. světové války rozdělil podle vlivu vítězných mocností na americkou a francouzskou zónu. V jedné zóně byl vytvořen nezávislý Bergwacht Schwarzwald a v druhé byly horské záchranné týmy připojeny k národní asociaci DRK. V roce 1955 bylo vytvořeno sdružení Federální výbor Horské služby Červeného kříže. S narůstajícím zájmem o horskou turistiku se součástí činnosti Bergwacht stala ochrana přírody a životního prostředí. (Fejfar, 2018, Deutsches Rotes Kreuz, 2020)

2.2 Současnost Bergwacht

14. června v roce 2020 Bergwacht oslavil své 100. výročí od svého založení. Ministr zahraničí k tomuto jubilejnímu výročí zahájil v září roku 2020 v Alpském muzeu v Mnichově výstavu HS. Výstava nabízela nejen vhled do historie HS, ale obsahovala i virtuální instalaci „The Rescue“, která nabízela možnost vyzkoušet si záchranu z vrtulníku. (Bergwacht Bayern, 2020)

Jako v ČR je i v Německu obdivována turisty horská příroda a aktivity s ní spojené. Bergwacht pečuje o bezpečnost turistů, horolezců a paraglidistů v jarních a letních měsících. V zimních měsících se jedná o milovníky zimních sportů a lavinovou záchranu v oblasti Bavorských Alp. Letecká záchrana a častá evakuace lidí z lanovek se provádí ve všech ročních obdobích. Vzhledem k tomu, že v Německu se na hranicích s Rakouskem vyskytuje i část Alpského pohoří, je v této oblasti často strmý a obtížný terén. To má za následek velkou četnost zásahů v horském prostředí a transport raněných, kteří potřebují lékařskou pomoc. Nejen ranění, ale i zachránci jsou vystaveni nebezpečí v podobě špatných povětrnostních vlivů a špatnému terénu. Dopravit tedy pohotovostní lékařskou péči je velmi obtížné. Dnes je Bergwacht členem IKAR, Mezinárodní komise pro alpskou záchranu. Úkolem IKAR bylo především koordinovat jejich společnou záchranu v Alpách a navzájem se informovat a předávat nové zkušenosti. V oblasti alpské záchrany se později vyvinula i letecká záchrana. Pro tuto leteckou záchranu jsou členové Bergwacht již několik let školeni v horském záchranném středisku pro výcvik v Bad Tölz. (Fejfar, 2018, Kolář, 2016, Deutsches Rotes Kreuz, 2020, Deutsches Rotes Kreuz, 2023)

2.3 Činnost Bergwacht

Činností Bergwacht je záchrana raněných v horských oblastech a nepřístupném terénu, obnovení a stabilizace základních životních funkcí a transport k ZZS. Zajišťuje také pátrání po pohřešovaných osobách, lékařské ošetření, záchranu z výšek, záchranu z roklí, jeskyní a lavin, které se v Německu díky části Alpského pohoří a strmějších svahů vyskytují více než v ČR. V ČR jsou pouze dvě lavinové oblasti, a to Krkonoše a Jeseníky. Na rozdíl od HS ČR poskytuje Bergwacht i služby horské krizové intervence, podporuje DRK v jeho zahraničních činnostech, zajišťuje správu přírodních rezervací a podporuje projekty s nimi spojené, dokonce i pořádá například tábory pro mládež v přírodě. V nížinách i horských oblastech zajišťuje opatření na ochranu životního prostředí. V rámci toho podporuje hlídky ochrany přírody, poradní sbory a financování projektů ochrany přírody. Bergwacht

celoročně poskytuje i leteckou záchranu, pro kterou jsou členové speciálně školeni. Důležitá je lyžařská zdatnost a znalost záchranných prostředků, kterými jsou zranění transportováni pryč z nepřístupného terénu. Manipulaci s těmito prostředky je nutno pravidelně trénovat. (Deutsches Rotes Kreuz, 2023, Bayern Rotes Kreuz, 2023, Bergwacht Sachsen)

2.4 Člen Bergwacht

Předpokladem pro to stát se členem Bergwacht je především chtít dobrovolně pomáhat, důležité je i zvládnutí základních dovedností jako je lezení a lyžování. Během 2–4letého období se na stanicích vyučuje struktura Bergwacht, úkoly a vybavení. Budoucím členům jsou zde také předávány technické a lékařské znalosti a dovednosti, které budou ve výkonu služby potřebovat. V tomto několikaletém období se zájemci musí zdokonalit v horolezení i lyžování, musí mít výbornou znalost materiálu a vybavení, znát principy provazování, bezpečnostní a záchranné techniky, meteorologii, orientaci, rádiovou technologii a základy medicíny. Členové Bergwacht mohou mít různé specializace jako například zimní záchrana, skalní záchrana, záchrana z jeskyně, letecká záchrana a řízení provozu. (Bergwacht Sachsen, 2023)

Začíná se základním školením, do kterého spadá způsobilost pro letní a zimní horolezectví, lyžařské dovednosti při výstupu a sjezdu, pohyb v těžko přístupném terénu a znalost bezpečné manipulace s lanovou technikou. Po školení je potřeba splnit zkoušku. Pro připuštění ke zkoušce je nutná lékařská prohlídka, posudek od osob, které byli za výcvik zodpovědné a dovršení 16 let. Po splnění této zkoušky začíná základní výcvik v 5 oblastech. Mezi tyto oblasti spadá letní a zimní záchrana, urgentní medicína, letecká záchrana a ochrana přírody na krajské úrovni. Každý region nabízí své přípravné kurzy, které jsou pro všechny povinné. Pro absolvování zkoušek je nutné splnění zkoušek způsobilosti z letní a zimní části a školení na pohotovostní službě. Doba trvání celého školení od začátku až do konce je obvykle 2-3 roky. Pokud dá vedoucí školení svolení, může člen po absolvování zkoušky způsobilosti již vykonávat práci pod dohledem. (BLOCHUM, AMPENBERGER, 2021, [online])

Lékaři horské záchranné služby DRK jsou stejně jako všichni členové Bergwacht dobrovolníci. Jako dobrovolníci musí tedy kvůli speciálním požadavkům v horském prostředí absolvovat základní školení v oblasti vysokohorské a záchranné techniky. Lékař musí být fyzicky schopen učit se základním vysokohorským znalostem a technikám v letních

a zimních školeních. V rámci těchto školení probíhá centrální školení ve výcvikovém středisku v Bad Tölz. Nutné je taky znát specifika úrazů v horských oblastech, jako jsou lavinové nehody, podchlazení, omrzliny atd. Po úspěšně absolvovaném základním výcviku mohou lékaři obdržet mezinárodní certifikát „Diploma in Mountain Medicine“. V případě, že má lékař kvalifikaci v urgentní medicíně, může se specializovat na vysokohorskou medicínu a záchrannou techniku včetně letecké záchrany. Jestliže lékař vlivem nedostatku fyzických či vysokohorských schopností již není schopen vykonávat práci v terénu, může nadále pracovat v Bergwacht v oblasti přezkušování zdravotníků. (Deutsches Rotes Kreuz, 2023)

2.5 Deutsches Rotes Kreuz

Deutsches Rotes Kreuz neboli Německý Červený Kříž (dále už jen DRK) je nezisková organizace, která pomáhá lidem v nouzi, zachraňuje je a pomáhá chudým a potřebným. Dohlíží také na mezinárodní humanitární právo nejen v Německu ale i po celém světě. Tato organizace poskytuje pomoc především v oblasti civilní ochrany a zvládání katastrof. Těmito úkony se DRK řadí mezi největší humanitární hnutí na celém světě. Pod DRK spadá nejen horská záchranná služba ale i vodní záchranná služba, civilní ochrana, pátrací služba, záchranná služba a mládež Červeného kříže. Nabízí kurzy první pomoci a pořádá spousty akcí a sbírek pro pomoc lidem v nouzi. (Deutsches Rotes Kreuz, 2023, Stanovy BRK, 2021)

Počátky DRK se začaly v Německu objevovat už v 2. pol. 19. století. V roce 1863 byla založena první organizace DRK. Hlavní myšlenkou této organizace byla především pomáhat lidem bez ohledu na barvu pleti, náboženství nebo národnost. Vlivem 1. světové války a vzniku Versailleské smlouvy byla v DRK však nutná reorganizace. Byl tedy založen zapsaný spolek DRK s jednotnou a centrálně řízenou federální strukturou. DRK vznikla 25. ledna 1921 v Bamberku. Již od začátků DRK byla jeho základem dobrovolnická činnost. Se vznikem DRK vznikly i nové stanovy. Obsahovaly nové mírové úkoly, které byly jejich hlavním účelem. Prvním prezidentem DRK byl Joachim von Winterfeldt-Menkin. Den 8. května je znám jako Světový den Červeného kříže. (Deutsches Rotes Kreuz, 2021, Bayerisches Rotes Kreuz, 2023)

2.6 Bergwacht Bayern

Horská služba Bavorska neboli Bergwacht Bayern se nachází na území německého Bavorska. Bavorsko je svobodným a územně největším státem za všech 16 spolkových zemí

Německa. Bergwacht Bayern zajišťuje bezpečnost návštěvníků hor ve více než 100 lyžařských areálech a spolupracuje společně s jejich partnerem, kterým je nadace Safety in Skiing německého lyžařského svazu. (Bergwacht Bayern, 2023)

Existuje již od roku 1920, kdy nejdříve působila jako hlídka morálky v přírodě. Bergwacht Bayern je jako samostatná část Bavorského červeného kříže (dále jen „BRK“) od roku 1945 součástí DRK. Řídí se tedy zásadami BRK a DRK. Na základě zákona o Bavorské záchranné službě je Bergwacht Bayern pověřen provádět záchranné práce v horských oblastech, jeskyních a nepřístupných terénech. K tomuto musí mít členové potřebné technické znalosti, dovednosti a schopnosti. Zákon o Bavorské záchranné službě stanovuje i zvláštní případy, ve kterých doplňuje Bergwacht Bayern jednotky záchranných služeb. Hlavní myšlenkou horské záchrany jsou především neutralita a solidarita, pomoc je tedy poskytnuta všem bez ohledu na vinu a příčinu. Bergwacht Bayern poskytuje mimo jiné i psychosociální pohotovostní pomoc, pro kterou je speciálně vycvičeno více než 80 žen a mužů, kteří pomáhají přímo na místě nehody 24 hodin denně. Činnost Bergwacht Bayern je definována v zákoně o Bavorské záchranné službě a ve stanovách Bavorské horské záchranné služby BRK. Stanovy BRK definují celou organizaci Bergwacht Bayern. (Bergwacht Bayern, 2023, Perník, 2021)

V Bergwacht Bayern působí kolem 4200 dobrovolných členů, kteří zajišťují horskou záchrannou službu v nízkých pohořích, jeskyních a v Bavorských Alpách po celý rok. Disponuje 95 horskými stanicemi, pod které spadá dalších 300 základen. Z toho 5 základen sousedí s ČR. Nadace horské záchrany provozuje vzdělávací a školicí středisko v Bad Tölz. Bergwacht Bayern je financována z části zdravotní pojišťovnou za poskytování lékařské pomoci, bavorským státním Ministerstvem vnitra a důležitou částí financování jsou sponzorské dary. (Bergwacht Bayern, 2023, Bayern Rotes Kreuz, 2023)

2.7 Bergwacht Sachsen

Horská služba Saska neboli Bergwacht Sachsen funguje na území Svobodného státu Sasko, který se nachází na východě Německa. Spolu s Bavorskem jako jediní sousedí s ČR. V sasko-českém pohraničí se horská záchrana objevila již v roce 1912. V pohraničním sasko-českém pohoří nyní stojí 12 záchranných stanic Bergwacht. (Bergwacht Sachsen, 2023)

Úkolem Bergwacht Sachsen jako horské služby, která je přidělena i k záchranné službě, je zajišťování záchrany turistů a poskytnutí lékařské péče. Zajišťuje bezpečnost na

horolezeckých, lyžařských a pěších stezkách a pátrá po pohřešovaných osobách, které se ztratily v horském terénu. Bergwacht a vodní záchranná služba spadá pod saskou ZZS, v případě plnění úkolů záchrany při mimořádných událostech. Bergwacht Sachsen též spadá pod DRK a je složen výhradně z dobrovolných sil. Mohou k ní patřit jak muži, tak ženy, kteří se pak jako členové Bergwacht musí řídit podle zásad DRK a podle stanov DRK Landesverband Sachsen e. V. DRK Landesverband Sachsen e. V. spadá pod státní sdružení DRK. Představuje stejné principy a řídí úkoly DRK v Sasku. Je součástí mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Základ DRK v Sasku tvoří pohotovostní režimy, vodní stráž, horská záchranná služba, Červený kříž mládeže, sociální péče a sociální práce. Práci těchto komunit financují dary veřejnosti, firem a příspěvky členů. (Deutsches Rotes Kreuz Sachsen, 2023, Sächsisches Staatsministerium des Innern, 2023)

K horské záchranné službě je začleněna i letecká záchrana. Bergwacht Sachsen provádí záchranné služby, poskytuje první pomoc a stará se o bezpečnost turistů v oblasti horolezectví, turistiky a zimních sportů v souladu se zákonem o záchranné službě svobodného státu Sasko. I přesto, že se v nízkých horských pásmech Saska laviny nevyskytují, měli by mít členové Bergwacht aspoň základní znalosti o lavinovém nebezpečí a záchrany z lavin. (Bergwacht Sachsen, 2023)

PRAKTICKÁ ČÁST

3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

V rámci této bakalářské práce jsme stanovili jeden hlavní cíl a 4 dílčí cíle. Na základě cílů jsme vytvořili výzkumné otázky.

3.1 Hlavní cíl

Zjistit, jak je v současné době organizována přeshraniční spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa.

3.2 Dílčí cíle

Cíl 1: Zjistit, jak jsou koordinovány společné přeshraniční zásahy Horské služby ČR s Horskou službou Německa.

Cíl 2: Zjistit, jaké jsou kompetence členů Horské služby ČR a Horské služby Německa.

Cíl 3: Zjistit, jaké jsou nejčastější důvody spolupráce mezi Horskou službou ČR a Horskou službou Německa.

Cíl 4: Zjistit, zda probíhají v rámci přeshraniční spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa společná cvičení.

3.3 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka 1: Jakým způsobem je vzájemná spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa deklarována?

Výzkumná otázka 2: Jak probíhá komunikace při společných zásazích mezi Horskou službou ČR a Horskou službou Německa?

Výzkumná otázka 3: Jak je řešeno následné předávání pacientů ZZS při společných zásazích Horské služby ČR a Horské služby Německa?

Výzkumná otázka 4: Jaké jsou kompetence horských záchranářů v ČR a v Německu?

Výzkumná otázka 5: Jaké jsou nejčastější typy zásahů, u kterých je nutná spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa?

Výzkumná otázka 6: Jsou pořádána společná cvičení v rámci přeshraniční spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa?

4 CHARAKTERISTIKA SLEDOVANÉHO SOUBORU

V rámci této bakalářské práce byl zvolen pro výzkumné šetření v praktické části kvalitativní výzkum. Na základě vytvořeného polostrukturovaného rozhovoru byli osloveni respondenti, kteří jsou členy čtyř oblastí horských služeb, kterých se daná problematika týká. Na HS ČR byla oslovena oblast Šumava a Krušné hory. V Německu byl osloven Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen. Tyto čtyři oblasti spolu navzájem sousedí, a tedy i v případě přeshraniční spolupráce spolupracují. Na HS ČR byl vždy osloven jeden z členů dané oblasti. V obou případech se jednalo o náčelníka dané oblasti, který byl s danou problematikou obeznámen a má o ní dostatečný přehled. Na HS v Německu, byli osloveni členové Bergwacht, kteří byli též způsobilí o dané problematice podat informace. Výsledky těchto čtyř rozhovorů byly poté zpracovány, porovnány a uvedeny ve výsledcích v rámci tabulek.

5 METODIKA PRÁCE

Pro zjištění cílů v praktické části této bakalářské práce byl zvolen kvalitativní výzkum. Byl vytvořen polostrukturovaný rozhovor, který pomohl k přiblížení problematiky a získání podstatných informací. Pro tento výzkum byli osloveni členové HS ČR a Bergwacht v oblastech, které spolu navzájem sousedí na hranicích ČR a Německa. Zároveň jim byly poskytnuty písemné žádosti o povolení výzkumného šetření. S žádostmi souhlasili respondenti z HS Šumava a HS Krušné hory. Respondenti z Bergwacht Bayern a Sachsen žádost o povolení výzkumu nezaslali zpět. Odpovědi od Bergwacht Bayern i Sachsen nám ale byly poskytnuty. Potvrzené žádosti o povolení výzkumu jsou součástí této práce a jsou uvedeny v přílohách.

Polostrukturovaný rozhovor se skládal z otázek, které se týkaly především přeshraniční spolupráce oblastí HS ČR a Bergwacht.

6 VÝSLEDKY

Jako podklad k výzkumné části byl použit kvalitativní výzkum, který byl uskutečněn formou polostrukturovaného rozhovoru na HS ČR a HS Německa. Rozhovor se zabývá organizací jednotlivých horských služeb a jejich vzájemnou spoluprací. Výsledky polostrukturovaného rozhovoru budou dále podrobně popsány a analyzovány.

Otázka č. 1: Existuje písemná dohoda o vzájemné spolupráci Horské služby ČR a Bergwacht?

Tabulka 1 Existence písemné dohody

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ne.
Horská služba Šumava	Ne.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že historicky dohoda o vzájemné spolupráci s Bergwacht Sachsen existuje, ale již mnoho let se neaktualizovala. Dle respondenta aktualizace není zapotřebí, jelikož spolupráce stále výborně funguje.

Respondent z Bergwacht Sachsen komentář neuvedl.

Respondent z HS Šumava uvádí, že dohoda o vzájemné spolupráci s Bergwacht Bayern neexistuje. Vždy, když HS Šumava jede na pomoc Bergwacht Bayern musí oznámit HZS, že opouští území ČR. Toto oznamování funguje na základě dohody o spolupráci se složkami IZS a spadá pod ní i pojištění členů během zásahu.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že obecně platí dohoda mezi Německem a ČR o přeshraničních záchranných službách. Na základě této dohody se mohou obě země vzájemně podporovat.

Otázka č. 2: Jakým způsobem probíhá vzájemné kontaktování horských služeb v případě potřeby spolupráce?

Tabulka 2 Vzájemné kontaktování

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Volání rovnou německé záchranné služby, nebo přes osobní telefonní čísla.
Bergwacht Sachsen	Kontaktování skrze osobní telefonní čísla
Horská služba Šumava	Kontaktování probíhá přes Schwandorf.
Bergwacht Bayern	Kontakt se navazuje prostřednictvím Babylonu.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že kontaktování probíhá dvěma způsoby. Prvním z nich je kontaktování přímo německé ZZS, kdy není zapotřebí spolupráce dvou HS. Druhým je kontaktování Bergwacht Sachsen skrze osobní telefonní čísla, obě HS poté vyjíždí na místo zásahu současně. Respondent také uvádí, že v případě větších zásahů, kdy je zapotřebí spolupráce více složek IZS v ČR i v Německu, se využívají střediska v Petrovicích a Drážďanech. Tato střediska jsou kooperující policejní střediska, která se kontaktují v případě rozsáhlých pátracích akcí.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že kontaktování HS Krušné hory probíhá přes osobní telefonní čísla členů HS Krušné hory. Dle respondenta neexistuje centralizovaná spolupráce mezi HS ČR a Bergwacht, kontakty tedy existují pouze na místní úrovni prostřednictvím jednotlivců.

Respondent z HS Šumava uvádí, že kontaktování Bergwacht Bayern probíhá skrze policejní operační středisko Schwandorf, na kterém pracují čeští i němečtí zaměstnanci. Středisko poté vyšle kompetentní osoby na místo zásahu. Dle respondenta se tímto způsobem snižuje riziko jazykové bariéry. Druhým možným způsobem je kontaktování přímo na osobní telefonní čísla. Oficiální cesta kontaktování je však před středisko Schwandorf.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že kontaktování probíhá přes řídicí střediska, která sídlí podél hranic ČR a Německa. Tyto střediska poté komunikují prostřednictvím systému Babylon. Dle respondenta se však Bergwacht Bayern snaží již léta udržovat přímý kontakt s kolegy z HS ČR.

Otázka č. 3: Jak často probíhají společná cvičení HS ČR a Bergwacht?

Tabulka 3 Společná cvičení

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	3–4× za rok.
Bergwacht Sachsen	3× za rok.
Horská služba Šumava	2× za rok.
Bergwacht Bayern	2–3× za rok.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že cvičení probíhají 3x-4x ročně. Dle respondenta však záleží na čase.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že důležitým faktorem v pořádání společných cvičení časová náročnost. Bergwacht Sachsen funguje pouze jako dobrovolnická základna, společná cvičení tedy probíhají ve volném čase členů. Dle respondenta je tedy obtížné domluvit se na vhodném termínu.

Respondent z HS Šumava uvádí, že díky tomu, že Bergwacht Bayern funguje pouze jako dobrovolnická základna a tato cvičení provádí ve svém volném čase, tak je organizace poněkud těžší. Dle respondenta je však snaha o častější pořádání společných nácviků. Čestnost těchto společných cvičení na čas přerušila i pandemie COVID-19.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že jednou ročně probíhá společný nácvik evakuace lanových drah na Großer Arber a cvičení ve výcvikovém středisku v Bad Tölz, kde se trénuje práce pod vrtulníkem. Kromě těchto cvičení probíhají ještě malá společná cvičení. Dle respondenta je četnost společných cvičení každý rok různá.

Otázka č. 4: Jaký typ společných cvičení se trénují nejčastěji?

Tabulka 4 Typ společných cvičení

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Technické zásahy jako jsou skalní záchrana, evakuace lanových drah a horolezecká technika.
Bergwacht Sachsen	Teoretická školení, horolezecká technika, evakuace lanových drah.
Horská služba Šumava	Nácvik lavinové nehody, evakuace lanových drah a pozemní nácviky jako je zimní záchrana.
Bergwacht Bayern	Evakuace lanových drah.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že společná cvičení se nejčastěji týkají technických zásahů. Jsou to práce na skalách, skalní záchrana, práce na stromech, evakuace lanových drah a vše, co se týká horolezecké techniky. Respondent uvádí, že tato technická cvičení organizuje HS Krušné hory, a Bergwacht Sachsen organizuje především teoretické školení ze zdravotní péče. Dle respondenta se společná cvičení a doškolování dělají formou soutěží.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že pořádají nejčastěji teoretická školení na stanicích Bergwacht Sachsen. Dále se pořádají i technické zásahy, mezi které se řadí především nácvik horolezeckých technik, skalní záchrana a evakuace lanových drah v lyžařských střediscích. Dle respondenta se tyto technické zásahy konají většinou na území HS Krušné hory.

Respondent z HS Šumava uvádí, že pravidelně zve Bergwacht Bayern na lavinová cvičení, která se provádějí na Šumavě. Bergwacht Bayern zve HS Šumava na nácvik evakuace lanových drah. Bohužel se na tomto posledním společném nácviku stala tragická nehoda a od této doby nácvik lanových drah nebyl obnoven. Řetězec společných cvičení, dle respondenta, přerušila i pandemie COVID-19. Nyní se snaží HS Šumava a Bergwacht Bayern cvičení obnovit.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že nejčastěji probíhá nácvik evakuace lanových drah a cvičení s vrtulníkem ve výcvikovém středisku v Bad Tölz. Probíhají ale i menší společná cvičení. Členové Bergwacht Bayern jsou pravidelně zváni HS Šumava na nácviky lavinové nehody, které se pořádají na Jezerní stěně jednou ročně.

Otázka č. 5: Mají společná cvičení/zásahy předem určeného vedoucího, který celou akci řídí?

Tabulka 5 Vedoucí společných cvičení

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že společná cvičení mají vždy dva vedoucí, kteří jsou za akci zodpovědní. Jeden z HS Krušné hory a druhý z Bergwacht Sachsen. Dle respondenta každý vedoucí zodpovídá za správnost a kvalitu vybavení své skupiny.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že každá tato akce je někým řízena. Vždy je vedoucí z horské služby, která toto cvičení pořádá. Akce má vždy dva vedoucí, každého z jedné skupiny. Tito vedoucí se spolu domlouvají co, jak a s čím se bude cvičit. Každý vedoucí zodpovídá za svoji skupinu a cvičí společně s ní.

Respondent z HS Šumava uvádí, že každé cvičení má vedoucího výcviku. Tento vedoucí na začátku popíše rizika, která se vyskytují při tomto cvičení, zodpovídá za správnost a funkčnost materiálu své skupiny. Vedoucí při výcviku cvičí jako ostatní. Každá společná akce má vedoucí dva, jednoho z každé skupiny.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že existuje více vedoucích, ale každý je zodpovědný za svoji vlastní skupinu. Na místě akce poté probíhají konzultace těchto vedoucích a přijímají se společná rozhodnutí.

Otázka č. 6: Jakým způsobem probíhá vzájemná komunikace během společných cvičení a zásahů?

Tabulka 6 Komunikace během společných zásahů

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Skrze osobní telefonní čísla a osobním setkáním.
Bergwacht Sachsen	Osobní telefonní čísla a osobní setkání.
Horská služba Šumava	Skrze středisko Schwandorf, osobní telefonní čísla a osobním setkáním.
Bergwacht Bayern	Osobně nebo přes osobní telefonní čísla.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že komunikace během společného zásahu či cvičení probíhá přes osobní telefonní čísla. Pomocí vysílaček lze komunikovat pouze ve vlastní skupině, jelikož vysílačky HS ČR nejsou kompatibilní s Bergwacht.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že to vždy záleží na různých faktorech dané situace. Nejčastěji však probíhá komunikace prostřednictvím osobních telefonních čísel. V závislosti na druhu zásahu může komunikace proběhnout i osobním setkáním na daném místě. Komunikaci skrze vysílačky nelze provádět. Vysílačky HS Krušné hory a Bergwacht Sachsen nejsou kompatibilní.

Respondent z HS Šumava uvádí, že komunikace probíhá nejdříve prostřednictvím policejního střediska ve Schwandorfu. Později během zásahu si už členové podávají podrobnější informace přes osobní telefonní čísla nebo se setkají osobně. Vysílačky HS Šumava jsou s Bergwacht Bayern nekompatibilní.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že komunikace probíhá skrze mobilní telefony, jelikož vysílačky Bergwacht Bayern fungují na jiných systémech a k tomuto účelu je tedy nelze využít.

Otázka č. 7: Jaký je nejčastější typ společných zásahů?

Tabulka 7 Typ společných zásahů

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Běžecké lyžování a spolupráce v rámci lyžařských areálů.
Bergwacht Sachsen	Zranění v lyžařských areálech, běžecké lyžování.
Horská služba Šumava	Pátrací akce a evakuace lidí z lanových drah.
Bergwacht Bayern	Pátrací akce.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že nejčastějším typem společných zásahů je běžecké lyžování, jelikož spousta běžkařských tras vede v okolí hranic. Dalším nejčastějším typem je spolupráce v rámci lyžařského areálu.

Respondent Bergwacht Sachsen uvádí, že přeshraniční spolupráce s HS Krušné hory probíhá nejčastěji v rámci lyžařských areálů. Časté jsou taky společné zásahy u zraněných běžkařů.

Respondent z HS Šumava uvádí, že v letních měsících jsou nejčastějším společným typem zásahů pátrací akce. Především když se jedná o hřeben mezi ČR a Německem jako je například Jezerní hora nebo Ostrý. HS Šumava vždy prohledává svoji českou stranu. Druhým nejčastějším typem zásahu je evakuace lidí z lanových drah na Javoru, který se nachází na německé straně. Dle respondenta Bergwacht Bayern do ČR nejezdí pomáhat s evakuací lanových drah, protože to v ČR není tak náročné a HS Šumava to zvládne sama.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že těchto misí je velmi málo. Dle respondenta jsou nejčastější pátrací akce po ztracených lidech. Méně časté jsou zásahy u evakuace lanových drah.

Otázka č. 8: Vyskytují se rozdíly v technice a postupech mezi HS ČR a Bergwacht?

Tabulka 8 Rozdíly v technice a postupech

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	V postupech jsou rozdíly. V technickém vybavení ne.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	V postupech se liší, technické vybavení spíše ne.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že rozdíly v postupech mezi HS ČR a Bergwacht jsou. Dle respondenta jsou členové HS ČR kreativnější a schopní pracovat v menším počtu než Bergwacht. Bergwacht má na každý zásah daný postup a ten mají členové naučený nazpaměť.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že technické vybavení je velmi podobné s vybavením HS Krušné hory. V postupech drobné rozdíly jsou, ale dle respondenta se snaží Bergwacht Sachsen srovnat své postupy s HS Krušné hory. Tyto drobné rozdíly nevytváří během společných zásahů a cvičení problémy.

Respondent z HS Šumava uvádí, že Bergwacht Bayern má vždy na každý zásah daný postup, který mají členové naučený nazpaměť a řídí se podle něj. HS Šumava je oproti Bergwacht Bayern kreativnější a není vázána jednotným postupem. Dle respondenta je HS Šumava připravena i na různé odchylky od standardu, jelikož každý zásah má svá specifika. Výcvik HS Šumava je kreativní a bezpečný. Nyní se snaží Bergwacht Bayern a HS Šumava sjednotit své postupy.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že rozdíly se vyskytují i v rámci stanic Bergwacht Bayern, takže jsou i s HS Šumava. Technika a postupy se liší, jelikož má Bergwacht Bayern jiné vybavení.

Otázka č. 9: Jakým způsobem probíhá předávání pacientů ZZS z Česka/Německa?

Tabulka 9 Předávání ZZS

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Na stanicích HS, na setkávacích bodech nebo na hranicích.
Bergwacht Sachsen	Na stanicích Bergwacht nebo na hranicích.
Horská služba Šumava	Na stanicích HS nebo na hranicích.
Bergwacht Bayern	Na stanicích Bergwacht nebo na hranicích.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že předávání pacientů německé ZZS probíhá tak, jak je to v danou situaci nejvýhodnější. Německá ZZS může přijet na stanice HS Krušné hory nebo může HS dopravit pacienta na hranice a tam ho předat ZZS. Pro některé případy existují i předem definované setkávací body, na kterých si lze pacienta předat.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že na otázku nelze odpovědět obecně. O tom, jakým způsobem bude předávání probíhat rozhodují okolnosti případu, jako je například přesné místo nehody, přístup ke zraněnému a závažnost zranění. Běžně však probíhá předávání ZZS na stanicích Bergwacht, přímo z místa zásahu nebo na hranicích.

Respondent z HS Šumava uvádí, že předávání pacientů dříve fungovalo skrze Bergwacht Bayern. Nyní již přijíždí německá ZZS přímo na stanice HS Šumava nebo je možné pacienta dopravit na hranice a tam jej předat. Předávání pacientů je tedy řešeno pouze přes ZZS.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že pacienty předávají nejčastěji bavorské ZZS. Ve výjimečných případech v oblastech venkovské ZZS převáží pacienty HS. Dle respondenta není předávání na hranicích už tak časté, česká ZZS přijede rovnou na místo. V případě předání německé ZZS doveze pacienta přímo do určené nemocnice.

Otázka č. 10: Probíhá po větších společných zásazích debriefing?

Tabulka 10 Debriefing po zásahu

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že debriefing po větších akcích probíhá, pokud to časové možnosti dovolují.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že debriefing probíhá. Po větších společných akcích ano, pokud se jedná pouze o ošetření drobného zranění není toto hodnocení potřeba.

Respondent z HS Šumava uvádí, že Bergwacht Bayern a HS Šumava si vždy po větších akcích v rámci debriefingu zavolají a předají si podstatné informace. Občas se pořádá i debriefing po větších společných cvičeních.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že hodnocení větších zásahů po jejich skončení probíhá. Dle respondenta si členové Bergwacht Bayern a HS Šumava po těchto větších zásazích zavolají skrze osobní telefonní čísla a předají si informace. Koná se i akce, kde probíhají hodnocení celé sezóny. Tato akce se nazývá „Pálení sněhu“.

Otázka č. 11: Účastní se náčelník nebo vedoucí oblasti cvičení i zásahů?

Tabulka 11 Účast náčelníka při zásahu nebo cvičení

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že pokud to náčelníkovi časové možnosti dovolují, tak se účastní cvičení i zásahů.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že všichni členové Bergwacht Sachsen jsou dobrovolníci. Vedoucí je tedy též dobrovolným členem a účastní se tedy všech akcí jako každá jiný člen. Bergwacht Sachsen má dobrovolné vedení a zaměstnance na plný úvazek, kteří vedení podporují. 1 regionální vedoucí (čestný) a 1 horský záchranář (na plný úvazek).

Respondent z HS Šumava uvádí, že se náčelník účastní zásahů i cvičení jako každý jiný člen. Záleží však na jeho aktuálních časových možnostech, případně dalších povinnostech.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že každý vedoucí je také dobrovolník, takže se účastní všech cvičení i zásahů. Dle respondenta jsou v Bergwacht Bayern regionální náčelníci, kterých je v Bavorsku 7. Dále celostátního náčelníka a dva poslance.

Otázka č. 12: Je jazyková bariéra velkým problémem?

Tabulka 12 Jazyková bariéra

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ne.
Bergwacht Sachsen	Spíše ne.
Horská služba Šumava	Občas ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že jazyková bariéra není problém, vždy se s Bergwacht Sachsen domluví. Pokud je ale přítomný člen Bergwacht u pacienta německé národnosti cítí se členové HS ČR komfortněji.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že vždy se při společných zásazích s členy HS Krušné hory domluví. Vždy mluví aspoň jeden člen nějakým cizím jazykem. Dle respondenta komunikace probíhá nejčastěji v angličtině nebo v němčině.

Respondent z HS Šumava uvádí, že občas jazyková bariéra problémem je. Dle respondenta situaci usnadňuje, pokud člen zná aspoň jeden cizí jazyk. Nejčastěji probíhá komunikace v anglickém nebo německém jazyce. Komunikace prostřednictvím střediska ve Schwandorfu se jazyková bariéra odbourává.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že jazyková bariéra je často na straně členů Bergwacht. Mnoho členů HS ČR mluví německy nebo anglicky.

Otázka č. 13: Je vyžadováno, aby člen mluvil aspoň jedním cizím jazykem?

Tabulka 13 Znalost cizích jazyků

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ne.
Bergwacht Sachsen	Ne.
Horská služba Šumava	Ne.
Bergwacht Bayern	Ne.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory, z HS Šumava, Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen uvádí, že znalost cizího jazyku není podmínkou, ale výhodou.

Otázka č. 14: Setkáváte se s členy Bergwacht i mimo společné zásahy?

Tabulka 14 Setkávání mimo zásahy

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory i Bergwacht Sachsen uvádí, že se pořádají akce na utužování kolektivu. Konají se setkání, na kterých probíhají malá společná cvičení, poté si můžou vyměňovat zkušenosti a povídat si.

Respondent z HS Šumava i Bergwacht Bayern uvádí, že setkávání probíhají pravidelně v rámci udržování dobrých vztahů. Dle respondenta z HS Šumava se účastní i akce na Großer Arber, která se nazývá „Pálení sněhu“, kde se sejde většina členů Bergwacht a hodnotí se proběhlá zimní sezona. Toto setkání se koná kolem konce května.

Otázka č. 15: Probíhá spolupráce mezi HS ČR a Bergwacht i mimo zásahy v terénu?

Tabulka 15 Spolupráce mimo zásahy

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že členové Bergwacht Sachsen občas slouží na stanicích nebo v areálu HS Krušné hory a jsou kdykoliv k dispozici. HS Krušné hory a Bergwacht Sachsen si jezdí vzájemně pomáhat na velké asistence, kterými jsou větší sportovní akce. Dle respondenta se touto spoluprací doplňuje počet záchranářů HS a minimalizuje se riziko jazykové bariéry.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že s členy HS Krušné hory spolupracují při velkých asistencích. Tyto asistence jsou nejčastěji velké sportovní akce jako například skoky na lyžích nebo běžkařské závody. Členové Bergwacht Sachsen jezdí na stanice HS Krušné hory na příslužby.

Respondent z HS Šumava uvádí, že kromě zásahů v terénu zve Bergwacht Bayern členy HS Šumava do vzdělávacího a výcvikového střediska v Bad Tölz. V tomto středisku mají členové HS Šumava k dispozici instruktory Bergwacht. Cvičí lanovou techniku, práci pod vrtulníkem a evakuaci lanových drah. Dle respondenta si HS Šumava a Bergwacht Bayern vzájemně nevypomáhají při asistencích, jako jsou velké sportovní akce.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že s HS Šumava spolupracují v rámci společných nácviků a cvičení například ve výcvikovém středisku v Bad Tölz. Dále také spolupracují při větších sportovních akcích. Respondent uvedl příklad mezinárodní trailový a hudební festival s názvem „3kings-3hills“. Část tohoto závodu vede přes Šumavské kopce.

Otázka č. 16: Jak často cvičíte ve své oblasti?

Tabulka 16 Četnost cvičení v oblasti

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	9 dní v roce.
Bergwacht Sachsen	4-5 dní v roce.
Horská služba Šumava	8 dní v roce.
Bergwacht Bayern	2-3× v měsíci.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že dobrovolná základna musí absolvovat zimní a letní doškolení, plus oblastní, kterého se účastní celá HS Krušné hory. Profesionální zaměstnanci musí mít ještě další dvě doškolení v zimě a v létě, tyto doškolení jsou celorepublikové. V rámci oblasti musí také splnit čtyři metodické dny, kde se procvičují techniky.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že v koordinaci s provozovateli lanovek se každoročně provádí nácviky evakuace lavinových drah. V rámci každoročních školení a pravidelně během roku v termínech školení probíhá nácvik záchranných postupů na skále, v lyžařském areálu a nácvik lékařská péče.

Respondent z HS Šumava uvádí, že nácviky evakuace lanových drah a lavinových cvičení probíhají každý rok minimálně 1×. Dle respondenta se HS Šumava snaží mít cvičení a metodických dnů méně, ale o to intenzivnější tyto dny jsou.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že cvičení probíhají zpravidla 2-3× v měsíci, v případě nácviku evakuace lanových drah je toto cvičení povinné 2× ročně. Dle respondenta to ale závisí na připravenosti, podle které se poté rozhoduje, co a jak často se bude trénovat.

Otázka č. 17: Jezdíte v rámci oblasti cvičit i do zahraničí?

Tabulka 17 Cvičení v zahraničí

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že v rámci zaměstnanecký základny jezdí cvičit na předzimní doškolení do Rakouska. V rámci cvičitelských kurzů, kde se zvyšují kvalifikace jezdí HS Krušné hory do Vysokých Tater. Dle respondenta se také jezdí na kynologické brigády ve spolupráci se Slovinskem, Slovenskem a Rakouskem.

Respondent z HS Šumava uvádí, že celá HS ČR jezdí na školení do Rakouska na Stubai, Probíhají i metodické dny v zahraničí, například do Francie, kde se cvičí trhliny. Na lavinová cvičení zve HS Šumava i kynology z jiných států a celé ČR.

Respondent z Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen uvádí, že na zahraniční školení jezdí vždy, když se naskytne příležitost.

Otázka č. 18: Jaký je průběh fyzických prověrek? Probíhají každý rok?

Tabulka 18 Fyzické prověrky

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano. Na HS Krušné hory je možnost splnit 3× v průběhu roku v létě, ať už jde o kolo nebo běh. V zimě je pouze jedna možnost, a to terénní etapa na skialpech.
Bergwacht Sachsen	Ano. Fyzické testy zdatnosti.
Horská služba Šumava	Ano. Fyzické prověrky jsou stejné pro dobrovolné i profesionální členy. Jsou stejné pro celou HS ČR.
Bergwacht Bayern	Ne.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že fyzické prověrky jsou stejné jako pro celou HS ČR, pouze s malými odlišnostmi. Každý rok musí každý člen splnit tyto fyzické prověrky, pokud tak neučiní hrozí mu nejdříve napomenutí. Pokud nesplní dva roky za sebou, tak už to je důvod k ukončení členství. V létě je možno splnit 3× a v zimě pouze 1×. Dle respondenta musí člen z těchto 4 akcí aspoň jednu splnit.

Respondent z Bergwacht Sachsen komentář nevedl.

Respondent z HS Šumava uvádí, že fyzické prověrky probíhají každý rok a účastní se jich všichni členové. Letní fyzické prověrky se skládají z běhu a cyklistiky a zimní se skládají ze skialp a běžek. Členové musí splnit jedno z léta a jedno ze zimy, je jedno jaké. Čekatelé to mají dané. V létě běh a v zimě skialpy.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že fyzické prověrky pro všechny členy neprobíhají pravidelně každý rok. Všichni letečtí záchranáři musí ale jednou ročně odjet do Bad Tölz na školení, kde se provádí celkové hodnocení. Dle respondenta probíhají fyzické prověrky společně se zdravotními prohlídkami jen v rámci přijímání členů na začátku.

Otázka č. 19: Po kolika členech se běžně slouží na stanicích HS ČR a Bergwacht?

Tabulka 19 Služby na stanicích

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	V zimních a letních měsících se počet tento počet liší. Rozdíl je taky ve velikosti stanic.
Bergwacht Sachsen	Tyto služby se regionálně liší.
Horská služba Šumava	Za běžného provozu se slouží ve dvou. V sezóně se slouží až po čtyřech členech.
Bergwacht Bayern	V zimně 80 členů, v létě pouze preventivní služba.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že v letním období jsou obsazené čtyři stanice sedmidenní službou, během letních prázdnin jsou obsazeny i zbývající stanice víkendovými službami. V zimním období je v sedmidenním provozu sedm stanic, na zbývajících jsou víkendové služby a slouží zde pouze dobrovolníci. Počet sloužících členů se odvíjí od velikosti stanice a ročního období. Na menších jsou k dispozici dva až tři členové a na větších pět až deset členů.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že se zde rozlišují formy služeb, které se regionálně liší. Slouží se víkendové služby v turistických a horolezeckých oblastech a víkendové služby v oblastech zimních sportů. Dále je také pohotovostní služba v týdnu, která funguje po celý rok 24 hodin denně. Tuto pohotovostní službu zajišťují 3 poplachové skupiny v Saském Švýcarsku.

Respondent z HS Šumava komentář neuvedl.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že v zimně jsou záchranáři umístěni v lyžařských střediscích, což je přibližně 80 zaměstnanců Skiwacht. Skiwacht jsou lyžařské hlídky, které se starají o bezpečnost v lyžařských střediscích, tyto hlídky fungují vždy od prosince do května. Hlídky jsou vytvořeny v rámci spolupráce SIS (Nadace pro bezpečnost lyžování) a Bergwacht Bayern. Dobrovolní členové Bergwacht jsou tedy v tuto roční dobu i zaměstnanci SIS a jsou v této funkci zodpovědní za záchrannou službu v případě zranění. V létě je pouze preventivní služba, která je složena pouze z dobrovolných členů. Funguje o víkendech na různých hotspotech nebo v pohotovosti na stanicích Bergwacht.

Otázka č. 20: Jaký počet sloužících doktorů máte nyní v oblasti?

Tabulka 20 Počet doktorů v oblasti

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	10 sloužících lékařů.
Bergwacht Sachsen	28 lékařů.
Horská služba Šumava	4 sloužící lékaři.
Bergwacht Bayern	120 lékařů.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondent z HS Krušné hory uvádí, že v každém z 8 okrsků slouží jeden lékař, v některých slouží dokonce po dvou. Část těchto lékařů je vedena i jako dobrovolníci a ostatní mají statut lékaře HS.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že od roku 2022 je v Sasku 28 lékařů. Z toho 14 lékařů s výcvikem horské záchranné služby. Lékaři jsou dobrovolnými členy Bergwacht Sachsen a pracují na plný úvazek v jiných nemocničních zařízeních.

Respondent z HS Šumava uvádí, že v oblasti slouží celkem 4 lékaři. Někteří mají status lékaře HS a někteří jsou i dobrovolnými členy. Rozdíl v těchto členství je v počtu povinných odsloužených hodin na stanicích HS.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že všichni členové jsou dobrovolníci, včetně lékařů. V Bergwacht Bayern je v současnosti přibližně 120 lékařů záchranné služby. Tito lékaři však pracují na plný úvazek také na klinikách, v ordinacích nebo u ZZS. Žádný z těchto lékařů nepracuje vyloženě pro Bergwacht.

Otázka č. 21: Způsob financování HS ČR a Bergwacht?

Tabulka 21 Financování

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	HS ČR je financována dotacemi vybraných krajů a MMR.
Bergwacht Sachsen	Z finančních prostředků Svobodného státu Sasko, prostřednictvím darů a finanční prostředky z poskytování zdravotnického zabezpečení při sportovních akcích.
Horská služba Šumava	HS ČR je financována dotacemi vybraných krajů a MMR.
Bergwacht Bayern	Prostřednictvím darů, státních finančních prostředků a vyúčtování se zdravotními pojišťovny, 1/3 každé

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondenti z HS Krušné hory a HS Šumava uvádí, že celá HS ČR je financována dotacemi Ministerstva pro místní rozvoj a dotacemi vybraných krajů. Těmito kraji jsou pro rok 2022 – Jihočeský, Královehradecký, Zlínský, Pardubický, Karlovarský, Liberecký a Moravskoslezský kraj a obec Malenovice.

Respondent z Bergwacht Sachsen uvádí, že horská služba Německa je jedním z aktivních dobrovolných odvětví DRK. Práce horské služby je podporována z finančních prostředků Svobodného státu Sasko. Horské záchranné týmy získávají vlastní finanční prostředky také poskytováním zdravotnického zabezpečení při významných akcích a sportovních událostech. Finanční prostředky získáváme také prostřednictvím darů.

Respondent z Bergwacht Bayern uvádí, že Bavorské ministerstvo vnitra poskytuje Bergwacht vybavení. Zdravotní pojišťovny vyplácejí paušální částky při záchranně zraněných pacientů. Záchranné týmy nebo místní úřady vybírají příspěvky na další vybavení a údržbu záchranných stanic. Pronájem stanic musí financovat sami záchranáři.

Otázka č. 22: Jaké jsou kompetence členů HS ČR a Bergwacht?

Tabulka 22 Kompetence

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	First responder. Dokument s kompetencemi členů HS ČR je veřejnosti nepřístupný.
Bergwacht Sachsen	Laická první pomoc. Lékaři a vyškolení záchranáři ZZS mohou podávat léky.
Horská služba Šumava	First responder. Dokument s kompetencemi členů HS ČR je veřejnosti nepřístupný.
Bergwacht Bayern	Laická první pomoc. Lékaři a vyškolení záchranáři ZZS mohou podávat léky.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondenti z HS Šumava a HS Krušné hory uvádí, že členové HS ČR fungují jako first responder, poskytují tedy pouze laickou první pomoc. Každý člen HS ČR u sebe smí nosit EpiPen a teď nově i Pentrox, což je inhalační analgetikum. Člen může podat raněnému i kyslík pro dýchání. Dokumenty, ve kterých jsou tyto bližší informace uvedeny, jsou pro veřejnost nepřístupné. Kompetence členů HS ČR jsou pro celou ČR stejné.

Respondenti z Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen komentář neuvedli.

Otázka č. 23: Jaká je oblast působnosti HS ČR a Bergwacht?

Tabulka 23 Oblast působnosti

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	HS Krušné hory působí pouze na pohoří Krušné hory a jeho okolí. V rámci dohody o pomoci na vyžádání.
Bergwacht Sachsen	Bergwacht Sachsen je rozdělen do 4 oblastí: Žitavské hory, Saské Švýcarsko, Osterzgebirge a Westerzgebirge. Bergwacht Sachsen působí všude kam se pozemní ZZS nedostane. Méně často i ve vnitrozemí.
Horská služba Šumava	HS Šumava působí pouze na pohoří Šumava a jeho okolí. V rámci dohody o pomoci na vyžádání.
Bergwacht Bayern	Bergwacht Bayern působí nejen ve vysokohorské oblasti, ale i v nízkých pohořích a na speciálních místech. Například bikeparky, turistické a horolezecké oblasti. Méně je i zastoupení ve vnitrozemí země.

Zdroj: vlastní

Otázka č. 24: Jakým způsobem si lze dovolat HS ČR/Bergwacht?

Tabulka 24 Jak si dovolat HS

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Prostřednictvím jednotného telefonní čísla +420 1210.
Bergwacht Sachsen	Tísňové volání 112
Horská služba Šumava	Prostřednictvím jednotného telefonní čísla +420 1210.
Bergwacht Bayern	Tísňové volání 112

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondenti z HS Krušné hory a HS Šumava uvádí, že na HS ČR se lze dovolat skrze jednotné telefonní číslo a to +420 1210. Toto číslo volajícího vždy spojí s nejbližším dispečinkem HS ČR. Pokud volající volá z vnitrozemí, mimo oblast působnosti HS ČR, bude na to upozorněn. HS ČR se lze dovolat i prostřednictvím aplikace „Záchranka“, kde se nachází ikonka HS ČR.

Respondenti z Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen uvádí, že veškerá tísňová volání vyřizuje příslušný integrovaný dispečink – tísňové volání 112. Toto středisko pak také koordinuje operace horské záchranné služby. Dle respondenta z Bergwacht Sachsen jsou poplachové skupiny v Saském Švýcarsku varovány osobně pomocí pageru nebo mobilního telefonu.

Otázka č. 25: Kolik slouží v oblasti dobrovolných a profesionálních členů?

Tabulka 25 Počet členů

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	V oblasti je 60 dobrovolných a 15 profesionálních členů, včetně náčelníka.
Bergwacht Sachsen	574 dobrovolníků, v DRK Landesverband Sachsen e. V. jsou 2 zaměstnanci a také fungují sezónní zaměstnanci lyžařské hlídky.
Horská služba Šumava	V oblasti máme 15 profesionálních zaměstnanců, 4 sezónní zaměstnance a 51 dobrovolných členů, včetně lékařů.
Bergwacht Bayern	4 500 dobrovolníků a 35 zaměstnanců v administrativě.

Zdroj: vlastní

Otázka č. 26: Jakou specializaci mohou mít členové Bergwacht/HS ČR?

Tabulka 26 Specializace

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Záchranář horské služby, lavinový preventista, kynolog, letecký záchranář, cvičitel horské služby, instruktor horské služby
Bergwacht Sachsen	Skalní záchrana, zimní záchrana, letecká záchrana, jeskynní záchrana. Také řidiči, instruktoři (skalní záchrany, zimní záchrany, letecké záchrany, jeskynní záchrany a pohotovostní medicíny) a odborníci na osobní ochranné prostředky
Horská služba Šumava	Záchranář horské služby, lavinový preventista, kynolog, letecký záchranář, cvičitel horské služby, instruktor horské služby
Bergwacht Bayern	Psovod lavinových psů, canyoningový záchranář, instruktor (letní/zimní urgentní medicína), záchranář horské služby, jeskynní záchranář, letecký záchranář/specialista letecké záchranné služby, vedoucí provozu, lékař horské záchranné služby

Zdroj: vlastní

Otázka č. 27: Zavedl byste společná cvičení častěji?

Tabulka 27 Častější společná cvičení

Respondent	Odpověď
Horská služba Krušné hory	Ano.
Bergwacht Sachsen	Ano.
Horská služba Šumava	Ano.
Bergwacht Bayern	Ano.

Zdroj: vlastní

Doplňující komentář:

Respondenti z HS Krušné hory a HS Šumava uvádí, že by určitě společná cvičení zavedli častěji, bohužel je to kvůli nedostatku času skoro nemožné. Dle respondentů je těžké se s členy Bergwacht sejit, jelikož jsou všichni dobrovolní členové a všechna cvičení probíhají v jejich volném čase.

Respondenti z Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen uvádí, že se s HS Šumava často schází a nejčastěji pořádají společná cvičení. Dle respondenta lze vždy udělat více, pokud je potřeba.

7 DISKUZE

Praktická část této bakalářské práce na téma „Organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a v Německu“ se zaměřovala na analýzu organizační struktury a vzájemné přeshraniční spolupráce HS ČR a Bergwacht. V problematice organizační struktury vybraných horských služeb se práce zaměřila i na historii, členství, financování, legislativu a činnost daných horských služeb. Práce se také zabývá i oblastmi v HS ČR a v Bergwacht, které spolu navzájem sousedí. Na základě výzkumného šetření byl stanoven 1 hlavní cíl a 4 dílčí cíle. Na základě těchto cílů bylo vytvořeno 6 výzkumných otázek, které s cíli souvisí.

Ve výzkumném šetření byl vždy stanoven jeden respondent z každé oblasti daných horských služeb, který byl způsobilý a kompetentní podávat o dané problematice dostatečné informace. Osloveny byly čtyři oblasti horských služeb, dvě oblasti z Horské služby ČR a dvě oblasti z Bergwacht. Výzkum byl proveden formou kvalitativního výzkumu a byl použit polostrukturovaný rozhovor. Po získání všech podstatných informací byly výsledky zpracovány a jsou součástí této bakalářské práce.

Na základě prvního cíle „Zjistit, jak jsou koordinovány společné přeshraniční zásahy Horské služby ČR s Horskou službou Německa.“ byly stanoveny 3 výzkumné otázky. První výzkumnou otázkou „Jakým způsobem je vzájemná spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa deklarována?“ jsme zjišťovali, zda existuje písemná smlouva či dohoda o vzájemné spolupráci mezi HS ČR a Bergwacht. Bylo zjištěno, že v rámci HS ČR jsou v oblastech HS Krušné hory a HS Šumava rozdíly. Respondent z HS Krušné hory uvedl, že historicky dohoda o vzájemné spolupráci existuje. Díky stále perfektně fungující spolupráci mezi Bergwacht Sachsen a HS Krušné hory nebyla dohoda již dlouho aktualizována. Naopak dle respondenta z HS Šumava bylo zjištěno, že mezi Bergwacht Bayern a HS Šumava dohoda přímo neexistuje. HS Šumava má svou přeshraniční spolupráci s Bergwacht Bayern krytou pomocí dohody se složkami IZS. V rámci této dohody o plánované pomoci na vyžádání jsou členové HS Šumava krytí a pojištění v případě nutnosti přeshraniční spolupráce s Bergwacht Bayern. Bergwacht Sachsen uvedl, že dohoda s HS Krušné hory existuje pouze na místní úrovni. Bergwacht Bayern uvedl, že platí dohoda mezi ČR a Německem o přeshraničních záchranných službách. Bergwacht Bayern je zakotven v zákoně o bavorské ZZS, tím pádem se na členy Bergwacht Bayern vztahuje i dohoda o přeshraničních záchranných službách. Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje v článku „Česko – německá přeshraniční spolupráce ZZS“ na svých stránkách uvedla, že

4. dubna 2013 byla v Plzni podepsána Rámcová smlouva o přeshraniční spolupráci poskytovatelů přednemocniční neodkladné péče z ČR a Německa. Cílem této spolupráce je zajištění včasné dostupnosti přednemocniční neodkladné péče v příhraničních částí Bavorska a ČR. (ZZS Pk, 2014) Honsová ve své bakalářské práci uvedla, že se Rámcová dohoda vztahuje na Liberecký, Ústecký, Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský kraj. V Německu se tato dohoda vztahuje na Svobodný stát Sasko a Bavorsko. (Honsová, 2020) Druhou výzkumnou otázkou „*Jak probíhá komunikace při společných zásazích mezi Horskou službou ČR a Horskou službou Německa?*“ jsme zmapovali, jakým způsobem probíhá komunikace mezi HS ČR a Bergwacht Bayern během společných zásahů. Všechny HS uvedly, že komunikace probíhá výhradně skrze osobní telefonní čísla a osobním setkáním. Komunikace prostřednictvím radiostanic není možná z důvodu nekompatibility radiostanic HS ČR a Bergwacht. V rámci rozhovoru byl zjištěn i způsob, jakým se HS ČR a Bergwacht vzájemně žádají o spolupráci. HS Krušné hory a Bergwacht Sachsen se vzájemně kontaktují skrze osobní telefonní čísla. Respondent z HS Šumava uvedl, že kontaktování probíhá prostřednictvím policejního operačního střediska ve Schwandorfu. Zeman ve svém článku „*Horská služba Šumava zasahovala v Bavorsku*“ popisuje jeden ze společných přeshraničních zásahů. HS Šumava byla na tento zásah aktivována prostřednictvím operačního střediska Policie České a Německé republiky ve Schwandorfu. (Zeman, 2015) Bergwacht Bayern uvedl, že kontaktují HS ČR pomocí řídicích středisek, která sídlí v oblasti hranic ČR a Německa. Tyto střediska poté komunikují skrze systém Babylon. Třetí výzkumnou otázkou „*Jak je řešeno následné předávání pacientů ZZS při společných zásazích Horské služby ČR a Horské služby Německa?*“ jsme analyzovali, jakým způsobem jsou předávání pacienti, kteří byli ošetřeni členy HS, zdravotnickým záchranným službám ČR a Německa. Dotazovaní ze všech HS uvedly, že předávání pacientů ZZS probíhá nejčastěji na stanicích HS, záleží to však na situaci. V případě pacienta jiné národnosti funguje předávání ZZS na hranicích, případně si pro pacienta může zahraniční ZZS přijet též na stanici HS. Bylo zjištěno, že v oblasti HS Krušné hory probíhá předávání i prostřednictvím předem definovaných setkávacích bodů se ZZS. Zeman ve svém článku „*Německý záchrannářský vrtulník transportoval z Klínovce muže s hlubokou řeznou ránou od hrany lyže.*“ uvedl, že tento postup předávání německých pacientů německé ZZS je dlouhodobě domluvený a osvědčený. V případě zásahu u německého občana se pravidelně kontaktuje přímo německé operační středisko. Tento postup je pro pacienta výhodnější z důvodu eliminace jazykové bariéry. (Zeman, 2022) Takto nastavená spolupráce je

i v oblasti HS Šumava. Zeman ve svém dalším článku „*Přeshraniční záchrana těžce zraněného muže.*“ uvedl, že předávání německé ZZS funguje i s pacienty české národnosti. V případě, že se takto zkrátí vzdálenost do zdravotnického zařízení vzhledem k závažnosti stavu pacienta. Tato spolupráce vyhovuje členům HS Šumava i členům Bergwacht Bayern. (Zeman, 2017)

Druhý cíl „*Zjistit, jaké jsou kompetence členů Horské služby ČR a Horské služby Německa.*“ stanovoval 4. výzkumnou otázku. Výzkumnou otázkou „*Jaké jsou kompetence horských záchranářů v České a Německé republice?*“ jsme zjišťovali jakých kompetencí dosahují členové HS ČR a Bergwacht. Oba respondenti z oblastí HS ČR uvedli, že dokument s těmito interními informacemi existuje, ale je veřejnosti nepřístupný. Z odpovědí respondentů bylo zjištěno, že členové HS ČR jsou vyškolení pouze v poskytování laické první pomoci, pracují jako first responder. V rámci poskytování laické první pomoci mohou členové HS ČR navíc použít inhalační analgetikum Pentrox a kyslík pro dýchání. Stejně informace uvádí Roubíček ve své bakalářské práci. (Roubíček, 2020) Ulejová ve svém výzkumu uvedla, že členové HS ČR mohou v případě hypoglykemie podat glukózu. (Ulejová, 2020) V našem výzkumu bylo zjištěno, že v roce 2023 HS ČR glukózu již nevyužívá. Bylo také zjištěno, že každý člen HS ČR má k dispozici Epipen pro použití v případě alergické reakce. Bergwacht Bayern a Bergwacht Sachsen uvedli, že jejich členové poskytují pouze laickou první pomoc. Veškeré léky smí podávat pouze lékař či záchranář ZZS. V porovnání s výzkumem Ulejové jsme z výsledků našeho výzkumu zjistili, že členové HS ČR a Bergwacht nemusí dosáhnout žádného zdravotnického vzdělání. Ulejová ve své práci „*Porovnání činnosti Horské služby České republiky a Horské záchranné služby Slovenské republiky*“ uvedla, že každý člen musí mít splněno minimálně středoškolské zdravotnické vzdělání v oboru Zdravotnický záchranář. (Ulejová, 2020)

Třetí cíl „*Zjistit, jaké jsou nejčastější důvody spolupráce mezi Horskou službou ČR a Horskou službou Německa.*“. V rámci tohoto cíle byla stanovena 5. výzkumná otázka „*Jaké jsou nejčastější typy zásahů, u kterých je nutná spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa?*“. U této výzkumné otázky bylo zjištěno, že HS Krušné hory a Bergwacht Sachsen nejčastěji společně zasahují u zranění v rámci lyžařských areálů a na trasách běžeckého lyžování v případě zranění běžkařů. Respondenti také uvedli, že jejich spolupráce probíhá i mimo společné zásahy v terénu. Bergwacht Sachsen a HS Krušné hory si navzájem vypomáhají při velkých asistencích, například při velkých sportovních akcích. Respondent z HS Krušné hory uvedl, že v rámci spolupráce jezdí členové Bergwacht Sachsen sloužit na

jejich stanice do Krušných hor. Díky tomuto systému se též minimalizuje jazyková bariéra. Respondenti z HS Šumava a Bergwacht Bayern uvedli, že jejich spolupráce probíhá nejčastěji při pátracích akcích v případě pohřešované osoby v příhraniční oblasti. Vzhledem ke specifčnosti práce HS ČR se tento typ zásahu vyskytuje často. Tento výsledek se dal očekávat i na základě společné typové činnosti složek IZS STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu, ve které má HS ČR vlastní list. (VCNP, 2010) Dalším typem spolupráce je evakuace osob z lanových drah. V článku „*Horská služba Šumava zasahovala v Bavorsku*“ Zeman popisuje přeshraniční spolupráci Bergwacht Bayern a HS Šumava při zásahu u evakuace osob ze sedačkové lanové dráhy v Německu. Dle Zemana tuto spolupráci velmi vyzdvihuje i současný náčelník HS Šumava Michal Jandůra. (Zeman, 2015)

Čtvrtý cíl „*Zjistit, zda probíhají v rámci přeshraniční spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa společná cvičení.*“ byl zodpovězen pomocí 6. výzkumné otázky. Pomocí výzkumné otázky „*Jsou pořádána společná cvičení v rámci přeshraniční spolupráce Horské služby ČR a Horské služby Německa?*“ jsme zjistili, zda v současné době probíhají společná cvičení HS ČR a Bergwacht. Všechny HS z Česka i Německa uvedly, že cvičení v současné době pravidelně probíhají. HS Krušné hory a Bergwacht Sachsen uvedly, že společná cvičení se konají 3-4× ročně. Nejčastěji trénovaným typem cvičení jsou především technické zásahy. Do těchto technických zásahů spadá práce na skalách a stromech, skalní záchrana, evakuace lanových drah a horolezecká technika. Respondent z HS Krušné hory uvedl, že tyto technické zásahy jsou pořádány nejčastěji členy HS Krušné hory na české straně hranic. Bergwacht Sachsen uvedl, že členové Bergwacht organizují teoretická školení ze zdravotní péče. Tyto společná školení probíhají formou soutěží. To, že přeshraniční spolupráce mezi HS Krušné hory a Bergwacht Sachsen funguje díky cvičením na vysoké úrovni uvedla ve svém článku „*Jak se z cvičné akce „ostrá“ stala*“ Krytinářová. V článku popisuje průběh nácviku evakuace lanové dráhy, kterého se zúčastnily i složky německého IZS. (Krytinářová, 2017) HS Šumava a Bergwacht Bayern uvedly, že společná cvičení se konají pravidelně 2-3× ročně. Nejvíce tyto dvě HS trénují nácvik evakuace osob z lanových drah, lavinová cvičení a pozemní nácviky. Respondent z HS Šumava uvedl, že pravidelně zvu členy Bergwacht Bayern na nácviky lavinové nehody, které se konají na území ČR. Průběh společného nácviku lavinové nehody popisuje ve svém článku „*Společné lavinové cvičení Horské služby Šumava a Bergwacht Bayern*“ HS ČR, o.p.s. Tento článek potvrzuje pravidelnosti konání společných cvičení a poukazuje na jejich užitečnost. V tomto

článku náčelník HS Šumava Michal Jand'ura naráží na problematiku jazykové bariéry. I přes toto úskalí probíhají společná cvičení a zásahy bez větších problémů. (Horská služba ČR, o.p.s., 2012) Toto tvrzení jsme zjistili i ve výzkumu této bakalářské práce, kdy všichni respondenti byli dotazováni ohledně problematiky jazykové bariéry. Všechny HS uvedly, že jazyková bariéra se vyskytuje, ale nepůsobí problémy. Dle všech respondentů se členové obou HS vždy domluví. Znalost cizího jazyka není při přijímání členů k HS ČR a Bergwacht podmínkou. Zjistili jsme, že všech společných cvičení a zásahů se účastní i náčelník dané oblasti. Dle odpovědí respondentů ze všech HS má každé společné cvičení svého vedoucího, který zodpovídá za průběh celé akce. Tito vedoucí jsou vždy dva, jeden z HS ČR a jeden z Bergwacht. Každý vedoucí zodpovídá za svoji skupinu a její vybavení.

V tomto výzkumu jsme zjistili, jaká je úroveň přeshraniční spolupráce HS ČR a Bergwacht při společných zásazích. Výsledkem našeho výzkumu je, že přeshraniční spolupráce je opravdu na vysoké úrovni i přes rozdílnou organizační strukturu těchto HS. Je to především pravidelností společných nácviků mezi sousedícími oblastmi. Dle našeho názoru se kvalita této přeshraniční spolupráce zlepšuje i iniciativou členů HS ČR a Bergwacht v jejím rozvíjení. Byly zjištěny rozdíly ve financování, personálním zajištění a oblastech působnosti HS. Toto je způsobeno odlišností zastřešení HS ČR a Bergwacht. Myslíme si, že přijímání a zaměstnávání vystudovaných zdravotnických záchranářů na HS, kteří by směli uplatňovat své kompetence v terénu v rámci HS, by bylo v některých situacích s přínosem.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou organizace a přeshraniční spolupráce dvou horských služeb, konkrétně se jednalo o HS ČR a HS Německa. Úkolem této bakalářské práce bylo zjistit, jak je v současné době organizována přeshraniční spolupráce HS ČR a HS Německa neboli Bergwacht. Veškeré získané informace z literatury a internetových zdrojů k tomuto tématu jsou zmíněné v teoretické části této bakalářské práce, kde je podrobně probrána HS ČR a Bergwacht. Teoretická část se dále zabývala konkrétními oblastmi HS ČR a Bergwachtu, které spolu sousedí. Na počátku zpracování této práce, jsme si určili 1 hlavní cíl a 4 dílčí cíle, které se podařilo splnit pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Tento rozhovor byl veden s náčelníky HS ČR oblast Šumava a Krušné hory a s členy Bergwacht Bayern a Sachsen. V rámci cílů bylo stanoveno 6 výzkumných otázek. Všechny tyto výzkumné otázky nám byly zodpovězeny pomocí polostrukturovaného rozhovoru.

Z výzkumného šetření vyplývá, že organizační struktura HS ČR a Bergwacht je rozdílná. I přes značné rozdíly v organizační struktuře funguje přeshraniční spolupráce mezi HS ČR a Bergwacht na vysoké úrovni. Tato skutečnost je dána tím, že se pravidelně pořádají společná cvičení mezi HS ČR a Bergwacht. Tuto úroveň zvyšuje snaha členů HS ČR a Bergwacht naplňovat spolupráci i v jiných rovinách mimo společná cvičení a zásahy v terénu. Další otázky v našem výzkumném šetření jsou podrobněji rozebrány v praktické části této práce za pomoci tabulek a výsledky jsou vyhodnoceny v diskuzi.

Zpracováním tohoto tématu byl utvořen materiál o porovnání organizační struktury HS ČR a Bergwachtu a jejich přeshraniční spolupráci. Tento materiál by mohl sloužit jako zdroj informací o fungování HS a o jejich přeshraniční spolupráci. Tato bakalářská práce může posloužit lidem se zájmem o problematiku HS a jejich spolupráci, ale také zájemcům o práci na HS.

Závěrem lze říci, že téma organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a v Německu je vzhledem ke zvyšujícímu se turistickému ruchu v horských oblastech aktuální a důležitá. Díky zvolenému tématu jsem měla možnost zvýšit si znalosti ohledně problematiky, která je mi blízká a získat cenné informace z tohoto prostředí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. AUTOR NEUVEDEN. 100 Jahre Bergwacht. In: *Bergwacht Bayern*. bergwacht-bayern.de [online]. Bad Tölz, 2020. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.bergwacht-bayern.de/aktuelles/einzelansicht/10224.html>
2. AUTOR NEUVEDEN. 2021. In: *Deutsches Rotes Kreuz* [online]. Berlin, 2021. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.drk.de/das-drk/geschichte/das-drk-von-den-anfaengen-bis-heute/2010/2021/>
3. AUTOR NEUVEDEN. Česko – německá přeshraniční spolupráce ZZS. In: *Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje zzspk.cz* [online] Plzeň, 2014 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.zzspk.cz/aktualne-2014/118-cesko-nemecka-preshranicni-spoluprace-zzs.html>
4. AUTOR NEUVEDEN. Horská služba ČR. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. mmr.cz [online]. Praha, 2022. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/horska-sluzba>
5. AUTOR NEUVEDEN. Horská služba začíná zimní sezónu s jednotným číslem. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. mmr.cz [online]. Praha, 2012 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/2012/horska-sluzba-zacina-zimni-sezonu-s-jednotnym-cisl>
6. AUTOR NEUVEDEN. HS Šumava podepsala smlouvu se zdravotnickou záchrannou službou. In: *Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje. zzsjsk.cz* [online]. České Budějovice, 2012 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.zzsjsk.cz/mapa-stranek/aktuality/5536-hs-sumava-podepsala-smlouvu-se-zdravotnickou-zachrannou-sluzbou>
7. AUTOR NEUVEDEN. HS Šumava podepsala smlouvu se zdravotnickou záchrannou službou. In: *Horská služba ČR, o.p.s.* horskasluzba.cz [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2012 [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/1254-hs-sumava-podepsala-smlouvu-se-zdravotnickou-zachrannou-sluzbou>
8. AUTOR NEUVEDEN. Jubiläums-Ausstellung eröffnet. In: *Bergwacht Bayern*. bergwacht-bayern.de [online]. Bad Tölz, 2020. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.bergwacht-bayern.de/aktuelles/einzelansicht/10235.html>

9. AUTOR NEUVEDEN. Novela zákona č. 159/99 Sb. o obsahu činnosti a výkonu horské služby. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. mmr.cz [online]. Praha, 2010 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/archiv/pravo-legislativa/prehled-platnych-pravnich-predpisu-\(1\)/novela-zakona-c-159-99-sb-o-obsahu-cinnosti-a-vy](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/archiv/pravo-legislativa/prehled-platnych-pravnich-predpisu-(1)/novela-zakona-c-159-99-sb-o-obsahu-cinnosti-a-vy)
10. AUTOR NEUVEDEN. Online učebnice Horské služby ČR. In: *Horská služba ČR, o.p.s.* ucebnice.horskasluzba.cz [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2023 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz>
11. AUTOR NEUVEDEN. Poslání, úkoly, historie. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. mmr.cz [online]. Praha, 2022. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/horska-sluzba/poslani,-ukoly,-historie>
12. AUTOR NEUVEDEN. Vielfalt und Vermächtnis. In: *Deutsches Rotes Kreuz* [online]. Berlin. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.drk.de/das-drk/geschichte/das-drk-von-den-anfaengen-bis-heute/1970/1984/>
13. BAYERISCHER ROTES KREUZ. *Satzung des Bayerischen Roten Kreuzes*. [online]. München, 2021. [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: https://www.brk.de/fileadmin/user_upload/2022-09_Satzung_Schiedsordnung_Wahlordnung_neu_Sep2022_final.pdf
14. BAYERISCHES ROTES KREUZ. Die Bergwacht Bayern. *Bayerisches Rotes Kreuz*. [online]. München, 2023. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.brk.de/rotes-kreuz/adressen/landesverbaende/detail/0200.html>
15. BAYERISCHES ROTES KREUZ. Die Geschichte des Roten Kreuzes. *Bayerisches Rotes Kreuz*. [online]. München, 2023. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.brk.de/rotes-kreuz/selbstverstaendnis/geschichte.html>
16. BERGWACHT BAYERN. Ihre spende hält uns auf den beinen. *Bergwacht Bayern*. [online]. Bad Tölz, 2023. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.bergwacht-bayern.de>
17. BERGWACHT BAYERN. Organisation. *Bergwacht Bayern*. [online]. Bad Tölz, 2023. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://www.bergwacht-bayern.de/organisation.html>
18. BOCHUM, Stefan. AMPENBERGER, Roland. *Ausbildung & Fortbildung*. [online]. Bad Tölz: Bergwacht Bayern, 2021. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z:

- https://www.bergwacht-bayern.de/fileadmin/Downloads/Ausbildungskatalog_web_Einzelseite_2021.pdf
19. BROŽEK, Jiří. Horská služba v roce 2014. *Časopis Horské služby. Horská služba: doporučení a informace*. [online]. Číslo 8, zima 2014/15. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2015, s. 4–5 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/casopis-horske-sluzby/casopis-hscr-8-zima2014-15.pdf>
 20. BULIČKA, Michal. Horská služba a její škola. *Časopis Horské služby. Horská služba: doporučení a informace*. [online]. Číslo 6, zima 2011/12. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2012, s. 4–5 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/casopis-horske-sluzby/casopis-hscr-6-zima2011-12.pdf>
 21. BULIČKA, Michal. Horská služba Krušné hory. *Časopis Horské služby. Horská služba: doporučení a informace*. [online]. Číslo 6, zima 2011/12. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2012, s. 6–7 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/casopis-horske-sluzby/casopis-hscr-6-zima2011-12.pdf>
 22. ČESKO. *Statut obecně prospěšné společnosti Horská služba ČR, o.p.s.* [online]. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020. [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/statut-uplne-zneni-ze-dne-20.11.2020-ocred.pdf>
 23. ČESKO. Zákon č. 159 ze dne 30. června 1999 o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 1999, částka 53. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-159>
 24. ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2000, částka 73. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
 25. DEUTSCHES ROTES KREUZ. 100 Jahre DRK e. V. *Deutsches Rotes Kreuz* [online]. Berlin, 2021. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.drk.de/das-drk/geschichte/100-jahre-drk/>

26. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Ärzte in der DRK – Bergwacht. *Deutsches Rotes Kreuz*. [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.drk.de/das-drk/drk-verbandsstruktur/aerzte-im-drk/aerzte-in-der-bergwacht/>
27. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Aufgaben der Bergwacht. *Bergwacht Sachsen*. [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://bergwacht-sachsen.de/ueber-uns/bergwacht-sachsen/aufgaben-der-bergwacht-in-sachsen.html>
28. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Ausbildung Felsrettung in der Bergwacht Sachsen. *Bergwacht Sachsen*. [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://bergwacht-sachsen.de/angebote/ausbildung/felsrettung.html>
29. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Ausbildung Winterrettung in der Bergwacht Sachsen. *Bergwacht Sachsen*. [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://bergwacht-sachsen.de/angebote/ausbildung/winterrettung.html>
30. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Das DRK. *Deutsches Rotes Kreuz* [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.drk.de/das-drk/adressen/drk-generalsekretariat/>
31. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Die Bergwacht. *Deutsches Rotes Kreuz* [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.drk.de/mitwirken/ehrenamt/die-bergwacht-ehrenamtlich-professionell/>
32. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Hundert Jahre Bergwacht. *Deutsches Rotes Kreuz* [online]. Berlin, 2020. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.drk.de/das-drk/geschichte/das-drk-von-den-anfaengen-bis-heute/2010/2020/>
33. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Ihre DRK Bergwacht vor Ort. *Bergwacht Sachsen*. [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: <https://bergwacht-sachsen.de/ueber-uns/bergwacht-sachsen/bergwacht-vor-ort.html>
34. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Willkommen bei der Bergwacht Sachsen. *Bergwacht Sachsen*. [online]. Berlin, 2023. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://bergwacht-sachsen.de/index.html>
35. DEUTSCHES ROTES KREUZ. Willkommen beim DRK Landesverband Sachsen e. V. *Deutsches Rotes Kreuz Sachsen* [online] Berlin, 2023. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://drksachsen.de>

36. FEJFAR, Aleš, Mgr. *Historie a současná organizace horské služby ve vybraných státech Evropy*. [online] Praha, 2018. [cit. 2023-01-15] Autoreferát disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, FTVS
37. HONSOVÁ, Eliška. *Přeshraniční spolupráce zdravotnických záchranných služeb v euroregionu Šumava* [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-03-27]. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd.
38. HORSKÁ SLUŽBA ČR, o.p.s. *Horská služba České republiky, z.s. Horská služba ČR* [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2023. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/horska-sluzba-ceske-republiky-z-s>
39. HORSKÁ SLUŽBA ČR, o.p.s. *Horská služba ČR, o.p.s. Horská služba ČR* [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2023. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/horska-sluzba-cr-o-p-s>
40. HORSKÁ SLUŽBA ČR, o.p.s. *Krušné hory. Horská služba ČR* [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2023. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/oblasti/krusne-hory>
41. HORSKÁ SLUŽBA ČR, o.p.s. *Šumava. Horská služba ČR* [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2023. [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/oblasti/sumava?desktop=1>
42. KAFKOVÁ, Petra. *Během prosince podepsaly záchranky smlouvy s Horskými službami*. In: *Komora záchranářů*. komorazachranaru.cz [online]. České Budějovice: 2013 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://www.komorazachranaru.cz/aktualita/behem-prosince-podepsaly-zachranky-smlouvy-s-horskymi-sluzbami>
43. KALINOVÁ, Petra. *Horská služba a záchranka se v Karlovarském kraji sblíží*. In: *Karlovarský deník*. karlovarsky.denik.cz [online]. Karlovy Vary, 2012 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://karlovarsky.denik.cz/z-regionu/horska-sluzba-a-zachranka-se-v-karlovarskem-kraji-zblizi-20121217.html>
44. KLIMEŠ, Michal. *Dobrovolná členská základna v HS. Časopis Horské služby. Horská služba: doporučení a informace*. [online]. Číslo 2, léto 2009. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2009, s. 5 [cit. 2022-11-16]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/casopis-horske-sluzby/casopis-hscr-2-leto2009.pdf>

45. KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.
46. KRYTINÁŘOVÁ, Jana. *Ekonomické aspekty fungování horské služby v České republice a v Evropě* [online]. Praha, 2013. [cit. 2022-11-20]. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská.
47. KRYTINÁŘOVÁ, Jana. Jak se z cvičné akce „ostrá“ stala. In: *Horská služba ČR, o.p.s.* horskaslužba.cz [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2017 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/2544-jak-se-z-cvicne-akce-ostra-stala>
48. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Financování Horské služby. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*. mmr.cz [online]. Praha, 2022. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/horska-sluzba/financovani-horske-sluzby>
49. PERNÍK, Jiří, Bc. *Analýza a komparace postupů Horské služby České republiky u mimořádně události* [online]. Kladno, 2021 [cit. 2023-03-24]. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva.
50. ROUBÍČEK, Jakub. *Léčba bolesti v nepřístupném terénu* [online]. Kladno, 2020 [cit. 2023-03-24]. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství.
51. Sächsisches Staatsministerium des Innern. Rettungsdienst. In: *Sachsen.de* [online]. Dresden, 2023 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.bevoelkerungsschutz.sachsen.de/index.html>
52. ULEJOVÁ, Kateřina. *Porovnání činnosti Horské služby České republiky a Horské záchranné služby Slovenské republiky* [online]. České Budějovice, 2020 [cit. 2023-03-24]. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
53. VCNP [Výbor pro civilní nouzové plánování]. Katalog typových činností integrovaného záchranného systému STČ 07/IZS *Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství HZS ČR odbor IZS a výkonu služby, 2010. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

54. VH Horské služby České republiky, z.s. *Stanovy Horské služby České republiky, z.s.* [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, z.s., 2017. [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/data/web/download/stanovy-horske-sluzby-eske-republiky-z.s.-2017.pdf>
55. ZELENKA, František. *Spolupráce zdravotnické záchranné služby s horskou službou na Šumavě* [online]. Plzeň, 2018 [cit. 2023-03-18]. Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta zdravotnických studií.
56. ZEMAN, Radek. Horská služba Šumava zasahovala v Bavorsku. In: *Horská služba ČR, o.p.s.* horskasluzba.cz [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2015 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/2080-horska-sluzba-sumava-zasahovala-v-bavorsku>
57. ZEMAN, Radek. Německý záchranářský vrtulník transportoval z Klínovce muže s hlubokou řeznou ránou od hrany lyže. In: *Horská služba ČR, o.p.s.* horskasluzba.cz [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3228-nemecky-zachranarsky-vrtulnik-transportoval-z-klinovce-muze-s-hlubokou-reznou-ranou-od-hrany-lyze>
58. ZEMAN, Radek. Přeshraniční záchrana těžce zraněného muže. In: *Horská služba ČR, o.p.s.* horskasluzba.cz [online]. Špindlerův Mlýn: Horská služba ČR, o.p.s., 2017 [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/2506-preshranicni-zachrana-tezce-zraneneho-muze>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Znak Horské služby České republiky	79
Příloha 2 Znak Bergwacht Bayern.....	80
Příloha 3 Znak Bergwacht Sachsen	81
Příloha 4 Výcvikové středisko Bad Tölz.....	82
Příloha 5 Žádost o povolení výzkumu HS Krušné hory.....	83
Příloha 6 Žádost o povolení výzkumu HS Šumava	84

Příloha 1 Znak Horské služby České republiky

Zdroj: https://www.horskaslužba.cz/cz/img/gui/header_logo_hscr.png

Příloha 2 Znak Bergwacht Bayern

Zdroj: <https://www.bergwacht-bayern.de/fileadmin/templates/images/logo.svg>

Příloha 3 Znak Bergwacht Sachsen

Zdroj: https://bergwacht-sachsen.de/fileadmin/DRK-Ehrenamt/DRK_Bergwacht/Logos_und_Dateien/Logo_Bergwacht_Sachsen_2014.png

Příloha 4 Výchovné středisko Bad Tölz

Zdroj: vlastní

Příloha 5 Žádost o povolení výzkumu HS Krušné hory

Horská služba oblast Krušné hory
Bc. Miroslav Račko
Boží Dar 204
362 62 Boží Dar

V Plzni dne 1. 3. 2023

Žádost o povolení sběru dat na HS Krušné hory

Vážený pane Račko,

Jmenuji se Agáta Šúsová a jsem studentkou na Fakultě zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni, oboru Zdravotnický záchranář ve 3. ročníku.

Ráda bych Vás tímto požádala o umožnění provedení výzkumu na Horské službě Krušné hory, který se bude týkat organizace Vaší HS a přeshraniční spolupráce s HS Německa. Uvedená data bych využila při zpracování praktické části v mé bakalářské práci na téma „Organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a Německu“.

Tuto závěrečnou práci vypracovávám pod vedením Ing. Kláry Gillernové z Fakulty zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni.

Tímto si Vás dovoluji zdvořile požádat o sdělení Vašeho rozhodnutí. Děkuji.

S pozdravem

Agáta Šúsová
student 3. ročníku oboru Zdravotnický záchranář
FZS, ZČU v Plzni

Vedoucí Práce:

Ing. Klára Gillernová
Katedra záchranářství, diagnostických oborů a veřejného zdraví
Fakulta zdravotnických studií
ZČU v Plzni
E-mail: gillern@kaz.zcu.cz

Kontaktní údaje:

Agáta Šúsová
Luby 253
339 01 Klatovy
Tel. číslo: +420 734 221 942
Email: agatasusova@seznam.cz

Vyjádření k žádosti:

a) žádost povolena

b) žádost zamítnuta

Odůvodnění:

.....
.....

Datum, podpis, razítko:

2. 3. 2023

.....

Příloha 6 Žádost o povolení výzkumu HS Šumava

Horská služba Šumava
Bc. Michal Jandůra, DiS
Špičák 56
340 04 Železná Ruda

V Plzni dne 21. 2. 2023

Žádost o povolení sběru dat na Horské službě ČR oblast Šumava

Vážený pane Jandůro,

Jmenuji se Agáta Šúsová a jsem studentkou na Fakultě zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni, oboru Zdravotnický záchranář ve 3. ročníku.

Ráda bych Vás tímto požádala o umožnění provedení polostrukturovaného rozhovoru na Horské službě ČR oblast Šumava, který se bude týkat organizace Horské služby ve Vaší oblasti a přeshraniční spolupráce s Horskou službou v Německu. Uvedená data bych využila při zpracování praktické části v mé bakalářské práci na téma „Organizace a přeshraniční spolupráce horské služby v Česku a Německu“.

Tuto závěrečnou práci vypracovávám pod vedením Ing. Kláry Gillernové z Fakulty zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni.

Tímto si Vás dovoluji zdvořile požádat o sdělení Vašeho rozhodnutí. Děkuji.

S pozdravem

Agáta Šúsová
studentka 3. ročníku oboru Zdravotnický záchranář
FZS, ZČU v Plzni

Vedoucí Práce:

Ing. Klára Gillernová
Katedra záchranářství, diagnostických oborů a veřejného zdraví
Fakulta zdravotnických studií
ZČU v Plzni
E-mail: gillern@kaz.zcu.cz

Kontaktní údaj:

Agáta Šúsová
Luby 253
339 01 Klatovy
Tel. číslo: +420 734 221 942
Email: agatasusova@seznam.cz

Vyjádření k žádosti:

a) žádost povolena

b) žádost zamítnuta

Odůvodnění:

Datum, podpis, razítko:

23. 03. 2023

Horská služba ČR, o.p.s.
513 51 SPINDLERŮV MLÝN 200
oPČ: CZ 2715779
oblast Šumava
Špičák 56
340 04 Železná Ruda

Michal Jandůra